

CONGREGATIE
VOOR DE INSTITUTEN VAN HET GEWIJDE LEVEN
EN DE SOCIËTEITEN VAN HET APOSTOLISCH LEVEN

INSTRUCTIE

ECCLESIAE SPONSAE IMAGO

OVER DE ORDE DER MAAGDEN

Inhoud

Inleiding

I. De roeping en het getuigenis van de *Ordo virginum*

Bijbels fundament van de gewijde maagdelijkheid

Charisma en roeping

Propositum, wijding en levensstaat

Spirituele eigenheid

Levensvorm

Navolging van het Evangelie en persoonlijke charisma's

Gebed en weg van ascese

Levenswijzen, persoonlijke relaties en dienstbaarheid

II. De vormgeving van de *Ordo virginum* in de particuliere Kerken en in de universele Kerk

Verankering in het bisdom

Gemeenschap en medeverantwoordelijkheid in de diocesane *Ordo virginum*

Verantwoordelijkheden van de diocesane bisschop

Samenwerking in de pastorale zorg voor de *Ordo virginum*

Gemeenschap en medeverantwoordelijkheid tussen de gewijde vrouwen van verschillende bisdommen

Gedeelde activiteiten, de dienst aan de gemeenschap en de bisschop-referent

*Verwijzing naar de Apostolische Stoel en het secretariaat voor de *Ordo virginum**

Verblijf in een ander bisdom en overplaatsing

Stichtingen, verenigingen en keuze van gemeenschapsleven

Behoren tot de *Ordo virginum* en betrokkenheid bij andere kerkelijke aggregaties

Verwijdering uit de *Ordo virginum*

Overgang naar een instituut van gewijd leven of naar een apostolische gemeenschap

*Uittreding uit de *Ordo virginum**

*Wegzending uit de *Ordo virginum**

Registratie en communicatie over de wegzending

III. Onderscheiding van de roeping en vorming voor de *Ordo virginum*

Verantwoordelijkheid voor de onderscheiding en vorming

Geloofsweg, onderscheiding van de roeping en vormingstrajecten
Geestelijke begeleiding

Onderscheiding van de roeping en vormingstrajecten voorafgaand aan de wijding

Dynamiek van de onderscheiding van de roeping en vorming voorafgaand aan de wijding
Vereiste kwaliteiten en onderscheidingscriteria
Beroep doen op deskundigen op psychologisch gebied
Vorbereidingsperiode
Vormingstraject voorafgaand aan de wijding
Toelating tot de wijding en het opmaken van de viering

Permanente vorming

Zorg voor de permanente vorming
Persoonlijk engagement en gemeenschapsdimensie
Aanbevelingen voor inhoud en methode

Besluit

INLEIDING

1. Het beeld van de Kerk als Bruid van Christus wordt in het Nieuwe Testament gebruikt als een doeltreffend beeld om de intieme relatie van de Heer Jezus met de gemeenschap van gelovigen, te openbaren (Ef 5, 23-32; Ap 19,7-9; 21,2-3.9).

Vanaf de apostolische tijd kreeg deze uitdrukking van het mysterie van de Kerk een unieke betekenis in het leven van bepaalde vrouwen die zich in een maagdelijke bruidsliefde aan de Heer Jezus toewijdden. Als antwoord op het charisma dat de Heilige Geest in hen opwekte, ervaarden ze de geestelijke vruchtbaarheid van de intieme relatie met de Heer en schonken ze de vruchten ervan aan de Kerk en de wereld.

2. Bepaalde passages in het Nieuwe Testament en in de geschriften van de eerste eeuwen van het christendom tonen aan dat deze vorm van evangelisch leven op een spontane wijze ontstond. In de verschillende streken waarin de kerkelijke gemeenschappen¹ zich ontwikkelden, kreeg deze levensvorm een plaats tussen de andere vormen van ascetisch leven. In de context van een heidense samenleving waren deze levensvormen een duidelijk teken van het nieuwe van het christendom en van zijn vermogen om de diepste vragen over de zin van het menselijk bestaan² te beantwoorden. Volgens een gelijkaardige evolutie als die van weduwen die er «uit eerbied voor het lichaam van de Heer»³ voor kozen om in onthouding te leven, verkreeg de vrouwelijke gewijde maagdelijkheid geleidelijk de kenmerken van een levensstaat die door de Kerk openlijk erkend werd⁴.

In de eerste drie eeuwen stierven veel gewijde maagden de marteldood omdat ze trouw wilden blijven aan de Heer. Onder hen bevonden zich Agatha van Catania, Lucia van Syracuse, Agnes en Cecilia van Rome, Thecla van Iconië, Appolonia van Alexandrië, Restituta van Carthago, en Justa en Rufina van Sevilla. Vanaf die tijd, tot op vandaag, bleef de herinnering aan de gemartelde maagden verder leven als een indrukwekkende verwijzing naar de totale zelfgave die de maagdenwijding vereist.

Volgens de Kerkvaders waren de vrouwen, die deze roeping aanvaardden en beslisten om heel hun leven maagd te blijven, de weerspiegeling van het beeld van de Kerk die zich als Bruid volledig aan haar Bruidegom toewijdt. Vandaar spraken ze over hen als *sponsae Christi*, *Christo dicatae*, *Christo maritatae*, *Deo nuptae*⁵. In het levende lichaam van de Kerk,

¹ Onder de oudste getuigenissen, deze van Clemens van Rome (Clemens Romanus, *Ep. Ad Corinthios* 38,2: *SCh* 167,162) en Ignatius van Antiochië (Ignatius Antiochensis, *Ep. Ad Smyrnenses* XIII: *PG* 5,717-718; *Ep. Ad Polycarpum* V,2: *PG* 5,723-724).

² Rond het jaar 150 schreef Justinus het volgende: «Talrijk zijn de mannen en vrouwen die als kind leerlingen van Christus werden en die tot hun zestigste, zeventigste jaar zuiver bleven. Ik ben er fier op dat ik voorbeelden uit alle sociale klassen kan aanhalen» (Justinus, *Apol. Pro Christ*, c. 15: *PG* 6,349). In 177 schreef Athenagoras van Athene aan Marcus Aurelius: «Je zou onder ons vele mannen en vrouwen, kunnen vinden die, in de hoop zich hechter met God te verenigen, zonder te huwen oud zijn geworden!» (Athenagoras Atheniense, *Legatio pro christianis* XXXII: *OTAC* VII,172).

³ Ignatius Antiochensis, *Ep. Ad Polycarpum* V,2: *PG* 5,723-724.

⁴ De gelijkenis tussen deze levensvorm en die van gewijde weduwen leidde aanvankelijk ook tot een gebrek aan duidelijk onderscheid, zoals blijkt uit de geschriften van Ignatius van Antiochië die aan het begin van de tweede eeuw «de maagden genaamd weduwen» van de gemeenschap van Smyrna groette (Ignatius Antiochensis, *Ep. Ad Smyrn.* XIII: *PG* 5,717-718). In de apostolische constituties van de tweede helft van de vierde eeuw verschijnen maagden samen met weduwen en diaconessen, als een institutionele component van de christelijke gemeenschap.

⁵ Cf. Bijvoorbeeld Athanasius, *Apol. Ad Constant.* 33: *PG* 25,640; Ambrosius, *De virginibus*, lib. I, c.8, n.52: *PL* 16,202.

werden ze een geïnstitutionaliseerde *coetus* (groep), die men de naam *Ordo virginum*⁶ (orden van maagden) gaf.

3. Vanaf de vierde eeuw gebeurde de intrede in de *Ordo virginum* door een plechtige liturgische ritus, voorgedaan door de diocesane bisschop. Te midden van de gemeenschap, samengekomen voor de eucharistieviering, drukte de vrouw de *Santum propositum* uit om uit liefde voor Christus heel haar leven maagd te blijven. Daarna sprak de bisschop het wijdingsgebed uit. Zoals de geschriften van Ambrosius van Milaan en de oudste liturgische bronnen aantonen, werd de bruidssymboliek duidelijk opgeroepen door de bisschop die de maagd de sluier oplegde, een symbolische handeling analoog aan de *velatio* tijdens de huwelijksviering⁷.

4. De patristische literatuur beschrijft uitgebreid de waardering en pastorale zorg voor de levensweg van gewijde maagden. De kerkvaders beperkten zich niet tot het veroordelen van het gedrag van gewijde vrouwen die er niet in slaagden om hun engagement van een kuis leven in nederige navolging van Christus waar te maken. Maar zij weerlegden onomwonden zowel de argumenten van hen die de waarde van de gewijde maagdelijkheid ontkenden als de ketterse opvattingen die vanuit een negatieve benadering van huwelijk en seksualiteit, een ideaal van maagdelijkheid en onthouding aanprezen. In hun reflecties over de theologische fundamenteën van de maagdelijke wijding, benadrukten ze haar charismatische oorsprong, haar evangelische motivatie en haar kerkelijk en sociaal belang. Ze verwezen ook naar het voorbeeld van de Maagd Maria en naar de profetische waarde van het anticiperen en waakzaam wachten op de volledige gemeenschap met de Heer die alleen bij zijn verheerlijkte terugkeer op het einde der tijden gerealiseerd zal worden. Als ze zich «meer uit genegenheid dan vanuit het gezag»⁸ van hun ambt, richtten tot de gewijde maagden, spoorden zij hen aan om door een grondige meditatie van de Schrift en volhardend persoonlijk en liturgisch gebed, hun liefde voor de bruidegom Christus te voeden en tot uitdrukking te brengen. Zij stimuleerden hen om ascese te beoefenen, de deugden te beleven, werken van barmhartigheid te doen en om trouw te luisteren naar het leergezag van de bisschop. Ze vroegen hen ook om de verbondenheid met de kerkelijke gemeenschap te bewaren. Op die manier konden ze in de christelijke gemeenschappen en in hun leefomgeving, gewoonlijk hun eigen familie en soms ook vormen van gemeenschapsleven, op een duidelijke en overtuigende wijze getuigen van het Evangelie.

In dezelfde periode begon men de wezenlijke aspecten van deze levensvorm in pauselijke decreten en constituties van provinciale concilies vast te leggen.

5. Gedurende de eerste eeuwen leefden de gewijde maagden gewoonlijk in hun eigen families. Maar met de ontwikkeling van het cenobitisch kloosterleven associeerde de Kerk de maagdelijke wijding met het gemeenschapsleven en dus met het naleven van een gemeenschappelijke regel en het gehoorzamen aan een overste. In de loop der eeuwen is de oorspronkelijke vorm van de *Ordo virginum*, met haar karakteristieke verwevenheid in de lokale kerkelijke gemeenschap, onder leiding van de diocesane bisschop, geleidelijk aan verdwenen.

De intredeseritus in het kloosterleven, ging gepaard met, en werd in de meeste kloosters vervangen door, de viering van de *consecratio virginum*. Slechts enkele monastieke families

⁶ Deze uitdrukking werd gevonden in Basilius, *Ep. 1999 Ad Amphilochium*: PG 32,717.

⁷ Cf. Ambrosius, *De virginibus*, liv. III, cc. 1-3, nn. 1-14: PL 16,219-224; *De institutione virginis*, c.17, nn. 104-114: PL 16,333-336. Cf. *Sacramentarium Leonianum* XXX: PL 55,129.

⁸ Cyprianus, *De habitu virginum* III: PL 4,443.

waar er plechtige geloften werden afgelegd, behielden de ritus. Doorheen opeenvolgende aanpassingen die nieuwe gebedsformuleringen en nieuwe symbolische gebaren introduceerden, behield men het wezenlijke van haar oorspronkelijke structuur, weliswaar verrijkt met culturele elementen van de plaats waar ze zich verspreidde.

6. Het streven naar kerkelijke vernieuwing die het Tweede Vaticaans concilie inspireerde, wekte ook de belangstelling voor de liturgische ritus van de *consecratio virginum* en de *Ordo virginum*. Vele eeuwen na haar verdwijning en in een radicaal veranderde historische context, waar de status van de vrouw in de Kerk en de samenleving grondig veranderd was, liet deze oude vorm van gewijd leven een verrassende aantrekkingskracht zien. Deze levensvorm slaagde er blijkbaar in om niet alleen het verlangen van vele vrouwen die zich volledig aan de Heer en aan hun naasten wilden geven te beantwoorden, maar ook om de eigen identiteit van de particuliere Kerk in verbondenheid met het ene lichaam van Christus te herontdekken.

Volgens wat de constitutie over de liturgie *Sacrosanctum Concilium* in nummer 80 bepaald had, werd in de periode na het concilie, de ritus van de *consecratio virginum* in het Romeins pontificaal, herzien aan de hand van de door het concilie vastgestelde algemene principes voor de liturgische hervorming. De nieuwe *Ordo consecrationis virginum*, afgekondigd op 31 mei 1970 door de heilige Congregatie voor de Goddelijke Eredienst, werd met een bijzonder mandaat van paus Paulus VI, van kracht op 6 januari 1971⁹. Weer aansluitend bij de oudste kerkelijke traditie en rekening houdend met de daaropvolgende historische ontwikkelingen, werden twee verschillende vieringen uitgewerkt en goedgekeurd. De eerste is bestemd voor vrouwen die zich bevinden *in saeculo*, in gewone levensomstandigheden, en die door de diocesane bisschop tot de wijding toegelaten worden. De tweede is bestemd voor monialen die in gemeenschappen leven waar de rite in gebruik is, voor eeuwig geprofesten of voor hen die tijdens dezelfde viering eeuwige geloften afleggen en de *consecratio virginum* ontvangen.

7. Op deze manier kreeg de maagdenwijding van vrouwen die hun gewone levenscontext behouden, verweven in de diocesane gemeenschap rond de bisschop volgens de modaliteiten van de oude *Ordo virginum*, een uitdrukkelijk kerkelijke erkenning. Dit zonder enige band met een instituut van gewijd leven. De liturgische tekst en de daarin vastgelegde regels, schetsen de wezenlijke elementen, het specifiek karakter en de normen van deze vorm van gewijd leven. Het institutioneel karakter ervan – eigen en verschillend van dat van de instituten van gewijd leven – werd vervolgens bekrachtigd door het *Wetboek van Canoniek Recht* (can. 604). Op dezelfde wijze heeft het Wetboek voor de Oosterse Kerken de mogelijkheid geëxpliciteerd dat in de Oosterse Kerken het specifiek recht de mogelijkheid instelt dat gewijde maagden in het openbaar «apart» hun kuisheid belijden, dit wil zeggen zonder enige vorm van verbondenheid met een instituut van gewijd leven (can. 570).

Bijgevolg werd, bij de reorganisatie van de Romeinse Curie die door de Apostolische Constitutie *Pastor Bonus* in gang gezet werd, de *Ordo virginum* onder de bevoegdheid van de Congregatie voor de Instituten van Gewijd leven en de Gemeenschappen van Apostolisch leven geplaatst.¹⁰

⁹ *Pontificale Romanum ex Decreto Sacrosancti Concilii Œcumenici Vaticani II instauratum auctoritate Pauli PP. VI promulgatum, Ordo Consecrationis Virginum*, Editio typica, Typis Polyglottis Vaticanis, Civitas Vaticana 1970.

¹⁰ Joannes Paulus II, Apostolische constitutie *Pastor bonus* (28 juni 1988), 105.

De Catechismus van de katholieke kerk¹¹, de gedachte-uitwisselingen ter gelegenheid van de bisschoppensynode over het thema «Het gewijd leven en zijn zending in de Kerk en de wereld» en de post-synodale apostolische exhortatie *Vita consecrata*¹² (in het bijzonder de nummers 7 en 42) hebben ook bijgedragen tot het verhelderen van de kerkelijke plaats die de *Ordo virginum* naast andere vormen van gewijd leven heeft, door de bijzondere band die er bestaat tussen de gewijde maagden en de lokale en universele Kerk te benadrukken.

De instructie *Een nieuw begin maken vanuit Christus: een hernieuwde inzet voor gewijd leven in het derde millennium*¹³ onderstreepte nadien dat de diocesane bisschop en zijn presbyterium bijzondere aandacht aan de gewijde maagden moeten besteden.

Later verklaarde het Directorium voor de pastorale taak van de bisschoppen, *Apostolorum Successores*¹⁴, in het verlengde van de oude kerkelijke traditie, opnieuw dat de diocesane bisschop een bijzondere zorg aan de *Ordo virginum* moet besteden, omdat deze maagden door zijn handen aan God gewijd en aan zijn pastorale zorg toevertrouwd zijn.

8. Sinds deze vorm van gewijd leven in de Kerk opnieuw geïntroduceerd werd, kent de *Ordo virginum* een waarachtige heropleving. De vitaliteit ervan komt tot uiting in de rijke verscheidenheid van persoonlijke charisma's die volgens de geest van het Evangelie, in dienst van de opbouw van de Kerk en van de hervorming van de maatschappij gesteld worden. Dit fenomeen is van groot belang, niet alleen omdat veel vrouwen zich erin engageren, maar ook omdat het zich verspreidt over alle continenten, in heel veel landen en bisdommen en in zeer uiteenlopende geografische gebieden en culturele contexten.

Ongetwijfeld heeft de vertaling van de Latijnse tekst van de *Ordo consecrationis virginum* naar het merendeel van de moderne talen, onder toezicht van de bisschoppenconferenties, tot deze evolutie bijgedragen.

Veel bisschoppen hebben de *Ordo virginum* in hun bisdom aangemoedigd en ondersteund door hun leergezag en hun pastorale inzet en ook door de bijdragen van gewijde maagden zelf te benutten. Zij vroegen hen om over hun eigen ervaring, over de relevantie van deze roeping in de Kerk en de hedendaagse wereld, en over welke zorg zij echt nodig hebben om hun specifieke roeping te beleven, na te denken. In dezelfde lijn hebben sommige bisschoppenconferenties voor de betrokken bisdommen, gemeenschappelijke criteria en richtlijnen voor de pastorale zorg van de *Ordo virginum* opgesteld.

In synergie met het leergezag en de inzet van de diocesane bisschoppen, besteedde de Apostolische Stoel verder aandacht aan de *Ordo virginum* door zichzelf ten dienste te stellen van de particuliere Kerken en de heropleving en ontwikkeling van deze levensvorm met zijn specifieke kenmerken te bevorderen.

9. De dienst aan de gemeenschap die de opvolger van Petrus ook aan de *Ordo virginum* verleent, werd in het bijzonder zichtbaar ter gelegenheid van de eerste twee internationale ontmoetingen in Rome waarop gewijde maagden van vele landen aanwezig waren. De

¹¹ *Catechismus van de katholieke Kerk*, 922-924.

¹² Joannes Paulus II, Postsynodale apostolische exhortatie *Vita consecrata* (25 maart 1996).

¹³ Congregatie van gewijd leven en gemeenschappen van apostolisch leven, Instructie *Een nieuw begin maken vanuit Christus. Een hernieuwde inzet voor het Godgewijd leven in het derde millennium* (19 mei 2002), 19.

¹⁴ Congregatie voor de bisschoppen, Directorium voor het pastorale ambt van bisschoppen *Apostolorum Successores* (22 februari 2004), 104.

heilige paus Joannes Paulus II in 1995¹⁵ en paus Benedictus XVI in 2008¹⁶ gaven hen waardevolle onderrichtingen die hen hielpen om hun weg verder uit te stippelen.

Een derde internationale bijeenkomst vond plaats in 2016, toen de gewijde maagden van over heel de wereld in Rome uitgenodigd werden om deel te nemen aan slotdag van het *Jaar van het godgewijde leven* dat door paus Franciscus afgekondigd werd. Onder leiding van de opvolger van Petrus werden de godgewijden in diverse levensvormen uitgenodigd om de fundamenteën van hun godgewijd leven te herontdekken. Het werd duidelijk dat de specifieke verankering van de *Ordo virginum* in de particuliere Kerken, overeenstemt met de verbondenheid die de gewijde maagden in de universele Kerk ervaren, doordat ze hen laat delen in de ene kerkelijke zending.

10. De laatste jaren ontving dit dicasterie vanuit verschillende hoeken de vraag om de diocesane bisschoppen instructies te geven hoe ze de regels van het Romeins pontificaal, impliciet opgeroepen door can. 604 van het *Wetboek van Canoniek Recht*, moeten toepassen. Tevens vroeg men om een uitgebreider en meer gestructureerde regelgeving, met specifieke verwijzingen naar de bijzonderheden van de *Ordo virginum*, op basis van gemeenschappelijke principes van het recht over het gewijde leven in al zijn verschillende vormen.

Het feit dat deze vorm van gewijd leven weer in de Kerk aanwezig is, wat nauw verbonden is met het gebeuren van het tweede Vaticaans Concilie, en haar snelle groei in vele particuliere Kerken, zijn een gunstige gelegenheid om deze vragen te beantwoorden zodat de specifieke identiteit van de *Ordo virginum*, midden de noodzakelijke aanpassingen aan de verschillende culturele contexten, behouden blijft.

Deze instructie bepaalt de normatieve principes en de oriëntatiepunten die de herders van ieder bisdom en van de met het bisdom gelijkgestelde Kerken, in hun pastorale zorg voor de *Ordo virginum* moeten toepassen.

Na het schetsen van de Bijbelse fundamenteën en de typische elementen van de roeping en het getuigenis van gewijde maagden (deel 1), behandelt de instructie het specifiek profiel van de *Ordo virginum* in de lokale en universele Kerk (deel 2). Tot slot heeft de instructie aandacht voor de onderscheiding van de roeping, de vormingstrajecten die aan de wijding voorafgaan en de permanente vorming (deel 3).

I.

De roeping en het getuigenis van de *Ordo virginum*

¹⁵ Joannes Paulus II, *Toespraak tot de deelnemers aan het internationaal congres van de Ordo virginum ter gelegenheid van de 25ste verjaardag van de afkondiging van de ritus*, Rome (2 juni 1995).

¹⁶ Benedictus XVI, *Toespraak tot de deelnemers aan het congres van de Ordo virginum over het thema «Gewijde maagdelijkheid in de wereld: een geschenk voor de Kerk en in de Kerk»*, Rome (15 mei 2008).

Bijbels fundament van de gewijde maagdelijkheid

11. *Wees vruchtbaar en word talrijk* (Gn 1,28) is het gebod dat de Schepper geeft aan het eerste koppel en daarna ook aan Noach en zijn zonen (Gn 9,1.7). De Hebreeuwse mentaliteit en heel het Oude Testament is volop doordrongen van dit gebod dat met de belofte van een talrijk nageslacht en de vervulling van de messiaanse tijd verbonden is. Het huwelijk, indien mogelijk gezegend met een talrijk nageslacht, lijkt daarom het ideale profiel van elke vrome Israëliet. Een andere levensstijl staat haaks op de Bijbelse mentaliteit.

In de Pentateuch en de historische boeken, wordt de seksuele onthouding alleen vereist als een tijdelijke vorm van onthechting aan het profane, om toegang te hebben tot het domein dat met Gods heiligheid geassocieerd wordt. Zoals bijvoorbeeld om zich voor te bereiden op de ontmoeting met de Heer op de Sinaï (Ex 19,15) of op de oorlog tegen de vijanden van de Heer (1 S 21,2-7) of voor de levieten tijdens de eredienst (Lv 22,1-9) of om aan een heilige maaltijd deel te nemen (1 S 21,5). Maagdelijkheid wordt enkel positief gewaardeerd met het oog op een toekomstig huwelijk en met een expliciete verwijzing naar de conditie van de vrouw (Dt 22,13-21) want zij verwijst naar de intimiteit die alleen aan de echtgenoot voorbehouden is. Zeker de hogepriester is omwille van rituele zuiverheid verplicht met een maagd te huwen (Lv 21,10-14). De permanente maagdelijkheid wordt daarentegen beschouwd als een grote vernedering (zie de dochter van Jefta in Re 11,37), terwijl de fysieke steriliteit als een groot moreel lijden wordt ervaren (zie Rachel in Gn 30,23; Hanna in 1 S 1,11; Elisabeth in Lc 1,25).

12. In de Wijsheidsboeken steunt de verheerlijking van de huwelijksliefde - die haar poëtisch hoogtepunt in het Hooglied bereikt - op het ideaal van het gezinsleven dat doorheen de eeuwen overgeleverd werd. Haar schoonheid wordt bewonderd (bijvoorbeeld: Ps 127,3-5; 128,1-3; Sir 25,1) en vanuit een moreel en pedagogisch perspectief bekeken (bijvoorbeeld: Pr 5,15-19; Sir 7,23-28; 9,1.9). Maagdelijkheid wordt beschouwd als een deugd van de vrouw. In het perspectief van het huwelijk, dient zij haar maagdelijkheid te bewaren en te respecteren. Maagdelijkheid verwijst naar de rechtschapenheid van de vrouw en de eer van haar familie (Job 31,1; Sir 9,5; 42,10). Uiteindelijk wordt ze een verpersoonlijking van de goddelijke wijsheid. Het boek Jezus Sirach stelt de wijsheid voor als een maagdelijke bruid die zich geeft aan wie de Heer vreest (Sir 15,2). Omdat God de deugd waardeert, ontstaat ook de intuïtie dat er in de goede werken een geestelijke vruchtbaarheid aanwezig is die de mens van de vergankelijkheid bevrijdt. Dit geldt zelfs voor de onvruchtbare vrouw, voor degene die niet in staat is een gezin te stichten of die geen nakomelingen heeft (W 3,13-14; 4,1).

13. Vanaf de prediking van Hosea – sterk aansluitend bij zijn persoonlijk lijden - wordt de bruidsmetafoor in de profetische boeken gebruikt om Gods totaal onbaatzuchtige uitverkiezing en onvermoeibare trouw aan het verbond te beklemtonen (Hos 1-2; Ez 16; 23), niettegenstaande de mensen zich door andere goden en hun rituelen laten verleiden. In dit symbolisch kader, wordt het hele volk van God meerdere keren vergeleken met of verpersoonlijkt door een maagd. Soms gebruikt men dit beeld als aanklacht tegen de afgodendienst waardoor ze, zoals een maagd die sterft zonder nakomelingen (Am 5,2), het gevaar lopen te verdwijnen. Eveneens roept men het beeld van de maagd op om een klaagzang over hun eigen ondergang onder woorden te brengen (Kl 2,13), enkele keren om hen tot berouw op te roepen (Jr 31,21). Maar soms wordt het beeld aangewend om de belofte van verlossing aan te kondigen: God zal Israël redden van de verwoesting en de verlatenheid, zodat het volk van God weer vreugde zal vinden in het besef dat ze door een eeuwige liefde bemind zijn (Jr 31,4.13; Js 62, 5).

Zelfs het celibaat van Jeremia - de enige persoon die God uitdrukkelijk oproept om geen vrouw te nemen - is een profetische aankondiging van een straf die het volk zal treffen (Jr 16,2). Het is een krachtig instrument van het Woord van God, een symbool van de dood, of juist uitgedrukt, een pijnlijke verpersoonlijking van zijn onheilsboodschap die de dreigende ondergang, als een straf voor de ontrouw van het volk tegenover God, bekendmaakt.

14. In het rabbijnse denken beschouwt men de celibatair als een man *zonder hulp, zonder vreugde, zonder zegen* (*Bereshit Rabba* 17,2). Hij wordt vergeleken met *iemand die bloed vergiet* of die het beeld van God aantast (*Yevamot* traktaat van de *Babylonische Talmud* 63b). Toch duiken er uitzonderingen op onder de rabbijnen en bij enkele religieuze groeperingen zoals de Essenen en therapeuten, als ook bij de beroemde gemeenschap van Qumram.

In het begin van het Nieuwe Testament wordt de figuur van Johannes de Doper, die zichzelf omschrijft als *de vriend van de bruidegom* (Joh 3,29), voorgesteld. Zijn ascetisch leven en prediking waren een voorbereiding op de komst van de Messias en van het Rijk Gods.

15. In het Nieuwe Testament verschijnt het celibaat als een profetie, het belichaamt het *reeds* en *nog niet* aanwezig zijn van het Rijk Gods, dat zijn oorsprong en zijn bestaansreden ontleent aan het nieuwe van het aanwezig komen van het Koninkrijk in de geschiedenis. Vanaf het ogenblik dat in de Evangelies het Rijk Gods geïdentificeerd wordt met de prediking, de werken en de persoon zelf van Jezus, krijgt de motivatie voor het celibaat een sterk christologisch karakter. De Kindheidsevangelies van Matteüs (1,18-25) en vooral van Lucas (1,26-38) omschrijven het nieuwe van de maagdelijkheid (*carnis et cordis*) van de moeder van Jezus als een zichtbaar teken van de onzichtbare menswording van de Zoon van God. De bruidssymboliek wordt de uitdrukking van het verbond met God waartoe alle gelovigen geroepen zijn.

Bovendien stellen de Evangeliën Jezus voor als een rondtrekkende prediker, vrij van alle banden (Mt 8,19-20), die krachtig aantoonde dat het Rijk Gods nu al aanwezig is en die oproept tot geloof en bekering. De rondtrekkende levensstijl van Jezus impliceert een zich voortdurend verwijderen van plaatsen en mensen. Zo'n levensstijl is niet afgestemd op de behoeften van een gezinsleven waar de belangen van één lid sterk verbonden zijn met deze van alle andere leden, zo zelfs dat er een sterke solidariteit en gezinscultuur ontstaat.

Ook al zijn er in de Evangeliën vele verwijzingen naar Jezus' bloedverwanten, toch wordt er nooit een allusie op een echtgenote of kinderen gemaakt (Mc 3,31-32; 6,3; Joh 6,42; Hnd 1,14). Jezus noemt zijn leerlingen *kinderen* of *kindertjes* (*tékna*, Mc 10,24; *teknía*, Joh 13,33; *paidía*, Joh 21,5), waardoor hij de realiteit van een geestelijk zoonschap oproept. Als zijn familie hem komt opzoeken (Mt 12,47; Mc 3,31; Lc 8,20) of hem zelfs naar huis wil meenemen (Mc 3,21), spreekt hij over zijn nieuwe familie die niet ontstaat door bloedverwantschap maar door de geestelijke realiteit die tot uiting komt in het verlangen om de wil van God te doen (Mt 12,50; Mc 3,31-35) of in het beluisteren en in praktijk brengen van het Woord van God (Lc 8,21). Ook in de proloog van Johannes (Joh 1,12-13) en in het gesprek tussen Jezus en Nicodemus (Joh 3,3-8) is er sprake van deze nieuwe geboorte of wedergeboorte in de Geest die de realiteit van vlees en bloed overstijgt.

Jezus omarmt in vrijheid een leven zonder familiebanden en verplichtingen om zich helemaal te kunnen wijden aan de verkondiging van het Rijk Gods en aan de verwezenlijking van het liefdesplan van de Vader voor de mensheid. Het radicaal vrij zijn van gehechtheden dat Jezus' leven kenmerkt, eist hij ook van degenen die Hem volgen. Hij vraagt hen om *alles* (*panta*: Mt 19,27; Mc 10,28) of *bezittingen* (*ta idia*: intieme zaken, zijn eigen intieme

omgeving, Lc 18,28) *achter te laten* (*afīemi*, Grieks woord dat staat in de drie synoptici). Dit impliceert niet alleen het achterlaten van ouders, broers en zusters maar ook van een vrouw (*gyne* - ' : Lc 18,29) of kinderen (*tékna* : Mt 19,29 ; Mc 10,29 ; Lc 18,29). Tot zijn leerlingen spreekt hij over *eunuchia* als volledig nieuwe toestand die niet moet begrepen worden als zelfkastijding of minachting tegenover vrouwen, maar als een bijzondere gave van God aan hen die ertoe geroepen zijn.

Dit doet denken aan het bekende *logion*: *Niet allen begrijpen dat woord, alleen zij aan wie het gegeven is* (Mt 19,11). Vanuit grammaticaal perspectief komt de uitdrukking *aan wie het gegeven is* (*dédotai*) overeen met een passieve vorm voor het goddelijke en het betekent: *zij aan wie God het gegeven heeft*. Alleen zij die het mysterie van het Koninkrijk dat Christus ingesteld heeft binnengaan, zijn in staat dit geschenk te begrijpen. Het vereist een vrijwillige, vrije keuze en een theologische en eschatologische motivatie, want het is *omwille van het Rijk der hemelen* (Mt 19,12).

Het celibaat wordt voorgesteld als een vrije keuze die zich afspeelt in het lichaam dat in wezen relationeel is. Zo geeft men antwoord aan de God van liefde die roept en zich openbaart in het gelaat van Christus¹⁷. Deze keuze is geen vlucht uit de relatie, noch de vrucht van een bovenmenselijke inspanning, maar een gave die behoort tot de dynamiek van de transfiguratie van de realiteit die kenmerkend is voor de levensstijl die met Jezus begon: evangelische broederlijkheid als basis voor een vredevolle samenleving en als fundament voor de *koino-nía* waarop het leven van de Kerk gegrondvest is¹⁸.

De verkondiging van het Koninkrijk brengt de leerlingen in een nieuwe eschatologische situatie waarin al het andere op de tweede plaats komt (Mt 10,37; Lc 14,26; Mt 19,27-29; Mc 10,28-30; Lc 18,29). In Mt 22,23-33; Mc 12,18-27 en Lc 20,27-40 waar men verwijst naar de eschatologische toestand van hen die verrezen zijn, toont men hoe de keuze voor het celibaat en de maagdelijkheid voor Christus en het Evangelie, de leerlingen – met een symbolische anticiperende functie – al in de realiteit van het Koninkrijk plaatst¹⁹.

¹⁷ De woorden van Christus (Mt 19,11-12) vertrekken van de realistische situatie van de mens en leiden hem met hetzelfde realisme naar buiten, naar zijn roeping. Op een nieuwe manier, hoewel hij van nature een "dual" wezen blijft (met andere woorden als man gericht op de vrouw en als vrouw gericht op de man), is hij in staat om in zijn eenzaamheid, die niet ophoudt een persoonlijke dimensie van de dualiteit van iedereen te zijn, een nieuwe en nog vollere vorm van intersubjectieve verbondenheid met anderen te ontdekken. Deze oriëntatie van de roeping verklaart de uitdrukking: "Omwille van het Koninkrijk der hemelen". De totstandkoming van dit Koninkrijk moet immers gevonden worden in de lijn van de authentieke ontwikkeling van het beeld en de gelijkenis van God, in zijn trinitaire betekenis, die juist "in gemeenschap" is. Bij het kiezen om in onthouding omwille van het Koninkrijk der hemelen te leven, wordt de mens zich bewust dat hij zich op deze manier "anders" en, in zekere zin, "meer" dan in het huwelijk, kan ontplooien als "een oprecht geschenk voor de anderen": Joannes Paulus II, *Audiëntie* (7 april 1982).

¹⁸ «De onthouding "omwille van het Koninkrijk der hemelen", de keuze voor maagdelijkheid of celibaat voor heel het leven, is in de ervaring van de leerlingen en de volgelingen van Christus een bijzonder antwoord op de liefde van de goddelijke Bruidgom. Daarom kreeg ze de betekenis van een echtelijke liefdesdaad, van een echtelijke zelfgave, met als doel om op haar beurt en op een speciale wijze de echtelijke liefde van de Verlosser te beantwoorden. Deze gave van zichzelf, opgevat als zelfverloochening, wordt bovenal uit liefde volbracht»: Joannes Paulus II, *Audiëntie* (28 april 1982).

¹⁹ «De levende mens, man en vrouw, [...] kiest uit vrije wil voor de onthouding "omwille van het Koninkrijk der hemelen" [...]. Ze verwijst naar de [...] eschatologische "maagdelijkheid" van de verrezen mens waarin de absolute en eeuwige betekenis van het verheerlijkte lichaam in eenheid met God, doorheen het Hem zien van "aangezicht tot aangezicht", zal geopenbaard worden. Het wordt ook verheerlijkt door de eenheid van een volmaakte intersubjectiviteit, die al degenen die "deel uitmaken

16. In zijn brief aan de Korintiërs plaatst Paulus de maagdelijkheid naast het huwelijk en stelt hij die niet voor als een gebod maar als *een aanbeveling* (1 Kor 7,25), een persoonlijke roeping van God, *een charisma* (1 Kor 7,7). Hij typeert haar als een levensstaat die een grotere toewijding aan de Heer toelaat (1 Kor 7,32-35), een getuigenis dat christenen niet tot deze wereld behoren, een teken dat de Kerk zich inspant om haar uiteindelijk doel te bereiken en een anticipatie van de verrijzenis (1 Kor 7,29.31). De nadruk ligt niet op het fysieke maar op de totale toewijding aan de persoon van Christus en aan de dienst voor het Koninkrijk. Vanuit Paulus' perspectief is de gemeenschap in die zin de *maagd* die hij in de hoedanigheid van vader als verloofde aan Christus gegeven heeft opdat zij Hem al haar energie en toewijding zou aanbieden, ervoor zorgend dat het geloof dat door de apostolische prediking opgewekt werd, intact bewaard blijft (2 Kor 11,2-4).

In het hemelse Jeruzalem worden alle uitverkorenen *maagden* (Apk 14,4) genoemd om hun trouw aan het verbond en het feit dat ze niet door afgoden bezoedeld zijn, uit te drukken. In het boek Apokalyps verschijnt maagdelijkheid als een teken waaraan men kan herkennen dat ze als bruid van het Lam thuishoren in de hemelse stad (Apk 21,2.9).

Als Jezus, de gewijde bij uitstek, zijn wijding niet als een zich verwijderen van het profane of het onzuivere, niet als een vervullen van wettelijke voorschriften beleeft, maar als een aanvaarden van het lichaam dat de Vader hem gegeven heeft en als een zichzelf geven op het kruis, dan wordt zijn lichaam de concrete plaats en het effectieve teken van zijn toewijding aan het plan van de Vader (Heb 10,5-10). Zo is het ook voor allen die de weg van het celibaat of de maagdelijkheid bewandelen. Het lichaam wordt een woord dat het totaal toebehoren aan de Heer en het vreugdevol dienstbaar zijn aan hun broeders en zusters, bekendmaakt.

17. Vandaar dat de christelijke maagdelijkheid in de wereld een zichtbaar teken van het toekomstig Koninkrijk wordt omdat haar aanwezigheid de relativiteit van de materiële goederen en de vergankelijkheid van de wereld zelf openbaart. Zoals bij de profeet Jeremia voorzegt het celibaat het naderende einde. Maar tegelijkertijd verkondigt de bruidsverbondenheid met Christus het begin van het leven van de toekomstige wereld, de nieuwe wereld volgens de Geest. Zoals in het Bijbels visioen is het teken niet een zuiver conventionele verwijzing of het kleurloze beeld van een verre werkelijkheid maar de reeds ontluikende realiteit zelf. In het teken is de toekomstige werkelijkheid, ook al is het nog in het verborgene, aanwezig.

De gewijde maagdelijkheid wordt dus binnen een huwelijkskader geplaatst dat niet theogaam (een huwelijk met de godheid) maar theologisch is, meer bepaald vertrekkend van het doopsel, omdat het de echtelijke liefde van Christus voor de Kerk (cf. Ef 5,25-26) betreft. Het gaat over een verlossende, bovennatuurlijke en niet alleen menselijke werkelijkheid, die

van de andere wereld", mannen en vrouwen, zal verenigen in het mysterie van de gemeenschap van de heiligen. De aardse onthouding "omwille van het Koninkrijk der hemelen" is ongetwijfeld een teken dat naar deze waarheid en realiteit verwijst. Het is een teken dat het lichaam, waarvan het einde niet de dood is, gericht is op de verheerlijking en daarom is het, zou ik zeggen, onder de mensen al een getuigenis dat de toekomstige verrijzenis anticipeert. Dit charismatisch teken van de *andere wereld* drukt echter de kracht en de meest authentieke dynamiek van het mysterie van de "verlossing van het lichaam" uit: een mysterie dat vanaf Christus in de aardse geschiedenis van de mens werd geschreven en dat door Hem in deze geschiedenis diep verankerd werd. Zo draagt de onthouding "omwille van het Koninkrijk der hemelen" bovenal het beeld van de gelijkenis met Christus, die zelf in zijn verlossingswerk deze keuze "voor het Koninkrijk der hemelen" gemaakt heeft»: Joannes Paulus II, *Audiëntie* (24 maart 1982).

niet door de logica van de rede maar door het geloof verklaard kan worden. De Schrift herinnert ons eraan: *Hij die u gemaakt heeft is uw man* (Jes 54,5). Het is een *van de grote wonderwerken* van de nieuwe orde die begon met het Pasen van Christus en de uitstorting van de Geest. Het is een ervaring die voor de *wereldse* mens moeilijk te begrijpen is. Alleen zij die zich laten onderrichten door de Geest van God kunnen ze verstaan (cf. 1 Kor 2,12-13).

Charisma en roeping

18. De vrouwen in wie de Geest het charisma van de maagdelijkheid opwekt (Mt 19,11-12) ontvangen de genade van een bijzondere roeping. God de Vader trekt hen naar het hart van het huwelijksverbond (Apk 19,7-9) dat Hij in zijn eeuwig liefdesplan met de mensheid wilde aangaan en dat in de menswording en het Pasen van de Zoon vervuld werd.

Dit is het *grote geheim* (Ef 5,32) dat zich voltrekt in de Kerk. Zij is de Bruid voor wie Christus zichzelf gegeven heeft om haar heilig en onbevlekt te maken (Ef 5,32), het sacrament van Gods verbondenheid met de mensen²⁰. Uit dit huwelijksmysterie waarin alle gedoopten ondergedompeld zijn, putten christelijke echtgenoten de genade van het sacrament dat hen in hun eenheid versterkt (Ef 5,28-29).

Door hun bijzondere roeping beroepen ook vrouwen die in de Kerk de maagdelijke wijding ontvangen, zich op dit mysterie. Uit liefde voor Christus, die ze boven alles beminnen, doen ze afstand van een huwelijk tussen mensen. Ze doen dit om zich in een echtelijke band met Christus te verenigen. Als maagd (1Kor 7,34) willen ze de vruchtbaarheid van zo'n eenwording ervaren en ervan getuigen. Ze willen nu al anticiperen op de realiteit van de uiteindelijke eenwording met God waartoe de hele mensheid geroepen is (Lc 20,34-36).

Propositum, wijding en levensstaat

19. Deze geestelijke werkelijkheid is een teken dat operationeel wordt tijdens de liturgische viering van de *consecratio virginum* waarin de Kerk Gods genade en de uitstorting van de Heilige Geest²¹ over de maagden afsmeekt.

In deze ritus verwoorden de toekomstige gewijde vrouwen het *sanctum propositum*, het vaste en definitieve voornemen om heel hun leven te volharden in de volmaakte kuisheid en in de dienst van God en de Kerk, in navolging van Christus, zoals het Evangelie het voorstelt, om de wereld een levend getuigenis van liefde te geven en om een zichtbaar teken van het toekomstige Koninkrijk te zijn²².

Het *propositum* van de personen die gewijd zullen worden, wordt door de Kerk aanvaard en door het plechtig gebed van de bisschop bevestigd. Hij vraagt en bekomt voor hen de geestelijke zalving die de echtelijke band met Christus tot stand brengt en die hen in deze nieuwe hoedanigheid aan God toewijdt²³.

²⁰ Cf. Oecumenisch concilie Vaticanum II, Dogmatische constitutie over de Kerk *Lumen gentium*, 1.

²¹ Cf. *Orde van dienst voor de maagdenwijding*, Inleiding, 1; *Catechismus van de katholieke Kerk*, 1667-1672; *Wetboek van Canoniek Recht*, cann. 1166-1169.

²² Cf. *Orde van dienst voor de maagdenwijding*, 17 en 22-23.

²³ Cf. *Orde van dienst voor de maagdenwijding*, Inleiding, 1; *Orde van dienst voor de maagdenwijding*, 16,24.

De maagden worden op deze manier gewijde personen, verheven teken van de liefde van de Kerk voor Christus, eschatologisch beeld van de hemelse bruid en van het komende leven²⁴. Hun exclusief toebehoren aan Christus, bekrachtigd door de huwelijksband, voedt in hen het waakzaam wachten op de terugkeer van de verheerlijkte bruidegom (Mt 25,1-13). Het doet hen op een bijzonder wijze delen in zijn verlossende offerande en het wijdt hen toe aan de opbouw van de Kerk en haar zending in de wereld (Kol 1,24).

20. Het leven van de gewijde maagden weerspiegelt het wezen van de Kerk. Ze wordt zowel in contemplatie als in actie bezield door naastenliefde, ze is leerling en missionaris; ze verlangt de eschatologische vervulling en tegelijkertijd deelt ze de vreugde en hoop, het verdriet en de angst van de mensen van deze tijd²⁵, vooral van de meest kwetsbaren en armen. Zij is ondergedompeld in het mysterie van de goddelijke transcendentie en geïncarneerd in de geschiedenis van de volkeren.

Om deze reden brengt de wijding een bijzondere verbondenheid met zowel de lokale als universele Kerk tot stand²⁶. Deze verbondenheid wordt omschreven als een specifieke band die hen een nieuwe levensstaat doet verwerven en hen opneemt in de *Ordo virginum*²⁷.

De institutionele configuratie en de pastorale zorg voor deze levensvorm vereist de bemiddeling van het ambt van de diocesane bisschop of, in een met het bisdom gelijkstelde Kerk²⁸, het ambt van de Herder die haar voorgaat, in verbondenheid met de opvolger van Petrus.

Spirituele eigenheid

21. De roeping van gewijde maagden tot de *Ordo virginum* is zoals elke christelijke roeping, een doorleefde dialoog tussen de goddelijke genade en de menselijke vrijheid. De zelfgave door de gewijde maagd wordt in feite voorafgegaan, ondersteund en vervuld door Gods vrij en gratuit initiatief dat steunt op de roeping als gedoopte en past binnen het kader van vruchtbare en broederlijke kerkelijke relaties²⁹. Bijgevolg kan ze alleen begrepen worden vanuit de radicale eenheid van het volk van God. Deze eenheid komt voort uit de ene Geest, is gegrondvest op de apostelen en schittert in de veelheid van charisma's en bedieningen, die elkaar aanvullen en bijdragen tot de ene zending van de Kerk (Rom 12,4-5).

22. Zoals in de oudste kerkelijke traditie drukt de spirituele eigenheid van de gewijde vrouwen die behoren tot de *Ordo virginum* zich uit in de verankering in de particuliere Kerk die zich rond de bisschop als herder verzameld heeft. De contouren ervan worden vooral geschetst in de wijdingsritus, waarin vooral verwezen wordt naar de Kerk als maagd door de integriteit van het geloof, als bruid door de onverbreekelijke eenheid met Christus, als moeder door de vele kinderen die ze tot een leven van genade opwekt³⁰.

²⁴ Cf. *Orde van dienst voor de maagdenwijding, Inleiding*, 1.

²⁵ Cf. Oecumenisch concilie Vaticanum II, Pastorale constitutie over de Kerk in de wereld van deze tijd *Gaudium et spes*, 1.

²⁶ Cf. Joannes Paulus II, Postsynodale apostolische exhortatie *Vita consecrata* (25 maart 1996), 7 en 42.

²⁷ Cf. *Wetboek van Canoniek Recht*, can. 604.

²⁸ Cf. *Wetboek van Canoniek Recht*, can. 368 en can. 381 § 2.

²⁹ Cf. Joannes Paulus II, Postsynodale apostolische exhortatie *Vita consecrata* (25 maart 1996), 14.

³⁰ Cf. *Orde van dienst voor de maagdenwijding*, 16.

Maagd, bruid en moeder-zijn³¹, zijn de drie perspectieven die de geestelijke ervaring van gewijde maagden kunnen beschrijven. Deze drie perspectieven zijn geen kenmerken die naast elkaar moeten geplaatst worden of die elkaar aanvullen maar het zijn geestelijke dynamieken die elkaar versterken en die wezenlijk deel uitmaken van het leven als gedoopte. Daarom zijn de gewijde vrouwen dochters van de Kerk en zusters die met alle mannen en vrouwen door banden van broederschap verbonden zijn.

23. De grondslag en de betekenis van de maagdelijkheid van de gewijde vrouwen ligt in het geloof van de Kerk. Ze beleven de maagdelijkheid omwille van Christus en zijn liefde. Maagdelijkheid verwijst naar het volledig aanvaarden, zonder grenzen en compromissen, van de trinitaire openbaring die in Christus definitief vervuld werd³². Ze is de uitdrukking van het totaal vertrouwen in de Heer Jezus, die de mens in het diepste van zijn mens-zijn, in zijn oorspronkelijke eenzaamheid nabijkomt, net daar waar het beeld en de gelijkenis met God onuitwisbaar ingeprent is en waar, ondanks elke val en kwetsuur door de zonde, het leven zich volgens de Geest kan hernieuwen. Het charisma van maagdelijkheid, aanvaard door de vrouw en bevestigd door de kerkelijke wijding, is een gave van de Vader, door de Zoon, in de Heilige Geest. Deze gave beschermt, zuivert, geneest en vermeerdert het vermogen van de vrouw om lief te hebben. Ze brengt elk fragment van haar leven en de verschillende dimensies van haar mens-zijn – geest, ziel en lichaam – weer tot eenheid, zodat zij de genade kan beantwoorden met haar volkomen, vrije en vreugdevolle gave van haar eigen bestaan.

24. Daarom is de christelijke maagdelijkheid een ervaring van een echtelijke, intieme, exclusieve, onverbreekbare gemeenschap met de goddelijke bruidegom die zich zonder voorbehoud en voor altijd aan de mensheid gegeven heeft en zich zo een heilig volk, de Kerk verworven heeft. Ingebed in het wezen van de mens, zoals het vermogen in het verschil tussen man en vrouw gemeenschap te beleven, wordt de echtelijke ervaring voor de gewijde maagden een ervaring van de transcendentie en verrassende nederigheid van God. De wijding voltrekt zich door de verbondssluiting en de belofte van trouw die de maagd met de Heer in het mystiek huwelijk verenigt, om nog dieper en vollediger te kunnen delen in zijn gevoelens en zijn wil om te beminnen.

25. Zo onthult de echtelijke gemeenschap haar vermogen tot vruchtbaarheid waarin de overvloed van Gods genade aan het licht komt³³. In navolging van de Kerk, waarvan zij de dochters zijn, stellen zij zich ontvankelijk op voor de gave van het geestelijk moederschap door met de Heilige Geest mee te werken. Het geestelijk moederschap is de gave van een vruchtbare en ontvankelijke innerlijkheid die behoedzaam en moedig voor waardigheid in menselijke relaties zorg draagt. Dit moederschap is een pedagogische wijsheid die gunstige

³¹ Cf. Joannes Paulus II, Apostolische brief *Mulieris dignitatem* (15 augustus 1988), 17-20.

³² «In zoverre de zuiverheid van ongehuwde mannen en vrouwen de gave van God van een onverdeeld hart zichtbaar maakt (cf. 1Kor 7,32-34), is zij een weerspiegeling van de eindeloze liefde die de drie goddelijke Personen samenbindt in de geheimnisvolle diepte van het trinitaire leven»: Joannes Paulus II, Postsynodale apostolische exhortatie *Vita consecrata* (25 maart 1996), 21. «De integriteit van het geloof is ook verbonden met het beeld van de Kerk als maagd trouw in de echtelijke liefde voor haar bruidegom Christus: het geloof schaden betekent de gemeenschap met de Heer schaden»: Franciscus, Encycliek *Lumen fidei* (29 juni 2013), 48.

³³ «De bruidsliefde gaat altijd vergezeld van een bijzondere bereidheid om uitgestort te worden over allen die zich binnen haar bereik bevinden. In het huwelijk bestaat deze bereidheid in het bijzonder in de liefde die de ouders aan de kinderen geven, ook al blijft zij openstaan voor allen. In de maagdelijkheid staat deze bereidheid open voor alle mensen, die omvat worden door de liefde van Christus-Bruidegom»: Joannes Paulus II, Apostolische brief *Mulieris dignitatem* (15 augustus 1988), 21.

omstandigheden om God te ontmoeten aanreikt en die hen op de wegen van de Geest brengt en hen daarop begeleidt.

26. De mooiste en meest harmonieuze integratie van maagdelijkheid, echtelijke liefde en moederschap wordt zichtbaar in de persoon van de maagd Maria³⁴, als eerste vruchten van de mensheid, vernieuwd in Christus. Zij is de volmaakte icoon van de Kerk als mysterie van gemeenschap. Zij is de vrouw in wie reeds het plan van de verheerlijking waartoe heel de mensheid geroepen is, vervuld is. Zij is «moeder van het levende Evangelie»³⁵. In de *Kecharitoméné* – zij die met genade vervuld werd (Lc 1,28) – heeft de Kerk altijd de *Virgo virginum*, het onovertreffbaar prototype van de gewijde maagdelijkheid³⁶ erkend. Daarom is Maria moeder, zuster en lerares van de gewijde maagden. In haar vinden gewijde maagden een model voor innerlijke houdingen van het hart: in het beluisteren en aanvaarden van het Woord van God (Lc 8,21); in het actief zoeken naar Gods Wil; in de pelgrimstocht van het geloof (Joh 2,1-5)³⁷ «naar een bestemming in dienstbaarheid en vruchtbaarheid»³⁸; in haar volledige en onbaatzuchtige beschikbaarheid om Gods plan uit te voeren; «in haar aanschouwen van het mysterie van God in de wereld, de geschiedenis en in het dagelijks leven van ons en van iedereen»³⁹; in haar maagdelijk moederschap (Lc 1,38); in haar bekwaamheid om «zowel de biddende als werkende vrouw in Nazareth te zijn [...] Onze-Lieve-Vrouw van Bijstand die vanuit haar dorp anderen gaat helpen “met spoed” (Lc 1,39)»⁴⁰; in haar staan aan de voet van het kruis, hopen tegen alle hoop in (Joh 19,25), in haar zorg voor de jonge Kerk (Hnd 1,14).

Levensvorm

Navolging van het Evangelie en persoonlijke charisma's

27. De gewijde vrouwen vinden in het Evangelie de onuitputtelijke bron van vreugde die zin aan hun leven, richting aan hun weg en aan hun fundamentele regel, geeft⁴¹. In navolging van Christus omarmen ze zijn kuise, arme en gehoorzame levenswijze⁴² en leggen ze zich, volgens hun eigen charisma's, toe op gebed, boetvaardigheid, werken van barmhartigheid en apostolische inzet⁴³.

In de *Ordo virginum* wordt de roeping tot maagdelijkheid afgestemd op de charisma's die het getuigenis en de kerkelijke dienstbaarheid van elke gewijde vrouw vormgeven⁴⁴. Deze

³⁴ Cf. Oecumenisch concilie Vaticanum II, Dogmatische constitutie over de Kerk *Lumen Gentium*, VIII.

³⁵ Franciscus, Apostolische exhortatie *Evangelii gaudium* (24 november 2013), 287.

³⁶ Cf. Ambrosius, *De virginibus*, liv. II, c. 3, n. 19: *PL* 16, 211.

³⁷ Cf. Joannes Paulus II, Encycliek *Redemptoris Mater* (25 maart 1987), 6.

³⁸ Franciscus, Apostolische exhortatie *Evangelii gaudium* (24 november 2013), 287.

³⁹ *Ivi*, 288.

⁴⁰ *Ivi*.

⁴¹ Cf. Franciscus, Apostolische exhortatie *Evangelii gaudium* (24 november 2013), 1.

⁴² Benedictus XVI, *Toespraak tot de deelnemers aan het congres van de Ordo virginum over het thema «Gewijde maagdelijkheid in de wereld: een geschenk voor de Kerk en in de Kerk»*, Rome (15 mei 2008), 5; Joannes Paulus II, Apostolische exhortatie *Vita consecrata* (25 maart 1996), 18.

⁴³ Cf. *Orde van dienst voor de maagdenwijding, Inleiding*, 2.

⁴⁴ «[...] de charismatische gaven worden door de Heilige Geest in alle vrijheid uitgedeeld, opdat de sacramentele genade op verschillende wijzen en op alle niveaus vruchten zou dragen in het christelijk leven. Omdat deze charisma's "bovenal afgestemd zijn op de noden van de Kerk en bedoeld zijn om er een antwoord op te bieden", kan het Volk van God door hun veelzijdige rijkdom, zijn evangelische zending ten volle vervullen, door de tekenen van de tijd te doorgronden en te interpreteren in het licht van het Evangelie. De charismatische gaven stellen de gelovigen immers in staat om in alle vrijheid en op een eigentijdse manier, de gave van de verlossing te beantwoorden. Zo worden ze zelf een

gaven – verschillende gevoeligheden, geestelijke intuïties, projecten en levensstijlen – worden in haar tot wasdom gebracht, als een uitdrukking van haar totale en volledige gave aan de Heer⁴⁵.

28. Om de persoonlijke charisma's te erkennen, te aanvaarden en in hun authenticiteit te beleven, laten de gewijde vrouwen zich begeleiden en ondersteunen door de Kerk in het telkens weer nederig onderscheiden wat Gods wil voor hun leven zou kunnen zijn (Rom 12,2). Dit behelst dat men met verstand en evangelische wijsheid de geestelijke ervaring van elke gewijde vrouw interpreteert, rekening houdend met haar levensgeschiedenis en deze integrerend in de concrete, kerkelijke en sociale context waarin zij leeft.

Van alles wat de Kerk aanreikt om tot onderscheiding te komen, mogen de gewijde vrouwen de geestelijke begeleiding niet over het hoofd zien⁴⁶. Een oprechte, meegaande en volwassen dialoog met een tactvolle en ervaren persoon die deze dienst uitoefent, biedt elk van hen waardevolle gelegenheden voor verdieping, toetsing en bevestiging en stelt hen passende instrumenten voor om te groeien in hun antwoord aan de Heer die hen tot heiligheid en persoonlijke harmonie oproept.

In het verlengde van de afgelegde weg om tot onderscheiding van hun roeping te komen, die geleid heeft tot de toelating tot de wijding, vragen de gewijde vrouwen de diocesane bisschop, in een houding van kinderlijke gehoorzaamheid, raad over de belangrijkste aspecten van hun levensproject⁴⁷ en onderzoeken ze de juistheid van hun gemaakte keuzes met hem.

Gebed en weg van ascese

29. Voor de gewijde vrouwen is het gebed een noodzaak van liefde om «de schoonheid te overwegen» van Hem die hen bemint⁴⁸, en van de gemeenschap met de Geliefde en met de wereld waarin ze zich bevinden.

Daarom houden ze van de contemplatieve stilte⁴⁹ die de gunstige voorwaarden schept om het Woord van God te beluisteren en om van hart tot hart met de Bruidegom te spreken.

geschenk van liefde voor de anderen en authentieke getuigen van het Evangelie voor heel de mensheid»: Congregatie voor de Geloofsleer, Brief *Iuvenescit Ecclesia* (15 mei 2016), 15.

⁴⁵ «Onder u, zijn er verschillende benaderingen en manieren om de gave van gewijde maagdelijkheid te beleven [...]. Ik verzoek u dringend om verder te gaan dan de uiterlijke verschijningsvormen door het mysterie van Gods tederheid dat ieder van u in zich draagt te beleven en door elkaar, zelfs in uw verscheidenheid, als zusters te erkennen»: Benedictus XVI, *Toespraak tot de deelnemers aan het congres van de Ordo virginum over het thema «Gewijde maagdelijkheid in de wereld: een geschenk voor de Kerk en in de Kerk»*, Rome (15 mei 2008), 5.

⁴⁶ «Wil men op de weg van het Evangelie vooruitgang maken, met name in de vormingstijd of op sommige andere momenten in het leven, dan is daarbij een belangrijke steun vertrouwensvol en in alle eenvoud *geestelijke leiding* te zoeken. Hiermee wordt men geholpen om edelmoedig in te gaan op de bewegingen van de Geest en vastberaden naar heiligheid te streven»: Joannes Paulus II, Postsynodale apostolische exhortatie *Vita consecrata* (25 maart 1996), 95.

⁴⁷ Cf. Benedictus XVI, *Toespraak tot de deelnemers aan het congres van de Ordo virginum over het thema «Gewijde maagdelijkheid in de wereld: een geschenk voor de Kerk en in de Kerk»*, Rome (15 mei 2008), 4-5.

⁴⁸ Augustinus, *De sancta virginitate*, c. 54: PL 40, 428.

⁴⁹ «De grote patristische traditie leert ons dat de mysteries van Christus met stilte omhuld zijn. Alleen door de stilte kan het Woord, zoals bij Maria, in ons een verblijfplaats vinden»: Benedictus XVI, Postsynodale apostolische exhortatie *Verbum Domini* (30 september 2010), 66.

Omdat ze de kennis van de Bruidegom en de dialoog van het gebed willen verdiepen, verwerven ze een vertrouwdheid met de Bijbelse openbaring, vooral met de *lectio divina* en met een grondige studie van de Schriften⁵⁰.

30. In de liturgie erkennen ze de bron van het theologische leven en van de kerkelijke gemeenschap en zending. Zij laten hun spiritualiteit vorm krijgen door de viering van de sacramenten en het getijdengebed, in gehoorzaamheid aan het ritme van het liturgisch jaar, zodat ook de andere gebedspraktijken, de weg van ascese en heel hun bestaan eenheid en richting vinden.

31. Voor de gewijde maagden is het liturgisch jaar de «koninklijke weg» om samen met anderen, Christus de Bruidegom tegemoet te gaan. Zij vertrouwen zich daarom toe aan de pedagogie van de Kerk die hen leidt in het steeds grondiger begrijpen, viëren en assimileren van de mysteries van Christus.

32. Zij plaatsen de eucharistie, sacrament van het huwelijksverbond van waaruit de genade van hun wijding ontspringt⁵¹, in het middelpunt van hun bestaan. Geroepen om de intimiteit met de Heer te beleven, zich met Hem te identificeren en aan Hem gelijkvormig te worden, ontvangen ze het Brood des Levens van de tafel van het Woord van God en van het Lichaam van Christus⁵² door zo mogelijk dagelijks deel te nemen aan de eucharistieviering.

Ze tonen de liefde van de Kerk als Bruid, voor de eucharistie ook in het gebed van aanbidding van het eucharistisch Lichaam van de Heer en ze halen bij Hem effectieve naastenliefde voor de leden van zijn mystiek Lichaam.

33. Regelmatig het sacrament van de verzoening viëren «laat hen toe om met hun handen de grootheid van de barmhartigheid aan te raken». Het is «een bron van waarachtige innerlijke vrede»⁵³ en het leidt hen terug tot de unieke Liefde van hun leven. Door vertrouwensvol hun toevlucht te zoeken in de bediening van de Kerk, viëren en prijzen ze de tegemoetkomende en genezende liefde van God, erkennen ze hun fouten, vernieuwen ze hun geloof in de barmhartigheid en proeven ze de vreugde van de vergeving die hen op hun weg van bekering en trouw aan de Heer nieuwe kracht schenkt⁵⁴.

34. Door de dagelijkse trouw aan het goddelijk officie, dat zij als geschenk ontvingen en als een verplichting op zich genomen hebben in de ritus van de wijding, verlengen zij over de tijd heen de herinnering aan de verlossing en laten ze de buitengewone rijkdom van het paasmysterie binnenstromen en zich verspreiden over elk uur van hun leven. Bij de viering

⁵⁰ «De Schriften niet kennen, is Christus niet kennen»: Hieronymus, *Commentarii in Isaiam, Prologus*; CCL 73,1: PL 24,17.

⁵¹ «De eucharistie is het sacrament van de Bruidegom, van de Bruid. De eucharistie stelt de verlossingsdaad van Christus, die de Kerk, zijn lichaam, "schept" tegenwoordig en realiseert haar op sacramentele wijze. Christus is met dit "lichaam", verenigd als de Bruidegom met de Bruid»: Joannes Paulus II, Apostolische brief *Mulieris dignitatem* (15 augustus 1988), 26.

⁵² «Hier kan de intieme verbondenheid met Christus, de vereenzelviging met Hem, het verlangen om helemaal gelijkvormig met Hem te worden, ten volle gerealiseerd worden. Daartoe worden de gewijde personen door hun roeping geroepen»: Congregatie van gewijd leven en gemeenschappen van apostolisch leven, Instructie *Een nieuw begin maken vanuit Christus. Een hernieuwde inzet voor het Godgewijd leven in het derde millennium* (19 mei 2002), 26.

⁵³ Franciscus, Pauselijke Bul *Misericordiae vultus* (11 april 2015), 17.

⁵⁴ «Het sacrament van de verzoening viëren betekent heel warm omhelsd worden: het is de omhelzing van de oneindige barmhartigheid van de Vader»: Franciscus, *Audiëntie* (19 februari 2014).

van het getijdengebed, in het bijzonder van het morgen- en avondgebed⁵⁵, laten ze de gezindheid van Christus in hen weerklinken en geraken ze ermee vertrouwd. Ze verenigen hun stem met die van de hele Kerk en offeren de Vader de vreugdekreten en verzuchtingen van verdriet die vaak onbewust uit de mensheid en de hele schepping opstijgen.

35. Om hun relatie met de Heer Jezus te verdiepen en te vernieuwen, houden ze voldoende tijd vrij voor bezinningsdagen en spirituele oefeningen. Zij hechten ook waarde aan gebedsvormen en gebedsmethoden die tot de traditie van de kerk behoren, met inbegrip van de vrome praktijken en andere uitingen van volksdevotie.

Zij cultiveren vol genegenheid en kinderlijk vertrouwen een devotie tot Maria «lerares van maagdelijkheid»⁵⁶, voorbeeld en bescherming van elk gewijd leven⁵⁷, van wie ze dagelijks leren de Heer te verheerlijken.

36. Gedreven door het verlangen om de liefde van de Bruidegom te beantwoorden met een steeds zuiverder en vrijgevinger liefde, putten zij uit het gebed de inspiratie voor hun keuzes. Zij letten voortdurend op hun gedragingen en attitudes. Sereen aanvaarden ze de offers die het dagelijks leven met zich meebrengt. Zij strijden tegen verleidingen, gedachten, voorstellen en wegen die tot het kwaad leiden. Ze leren de hulp van de broederlijke vermaning nederig te ontvangen.

Ze aanvaarden de boetepraktijken die de Kerk voorstelt. In overleg met hun geestelijke begeleider kiest elk van hen de ascetische vormen en praktijken⁵⁸ die hen helpen groeien in vrijheid en evangelische deugden, in onderscheiding en levenslange⁵⁹ bekering⁶⁰.

Levenswijzen, persoonlijke relaties en dienstbaarheid

37. Kenmerkend voor deze levensvorm is de verankering van gewijde vrouwen in de particuliere Kerk en dus in een specifieke culturele en sociale context. Door de wijding worden ze aan God toegewijd zonder dat zij afstand nemen van de omgeving waarin zij leven en waarin zij geroepen zijn om een persoonlijk getuigenis te geven⁶¹.

⁵⁵ Cf. *Orde van dienst voor de maagdenwijding, Inleiding, 2.*

⁵⁶ Ambrosius, *De institutione virginis*, c. 6, n. 46 : PL 16,320.

⁵⁷ Cf. *Wetboek van Canoniek Recht*, can. 663 § 4.

⁵⁸ «Daar de ascese de neigingen van de door de zonde gewonde menselijke natuur helpt beheersen en verbeteren, is ze voor de godgewijde mens werkelijk onmisbaar om trouw te blijven aan zijn roeping en Jezus op de kruisweg te volgen»: Joannes Paulus II, Postsynodale apostolische exhortatie *Vita consecrata* (25 maart 1996), 38.

⁵⁹ «De roeping van godgewijden om vóór alles het rijk van God te zoeken is eerst en vooral een oproep tot volledige bekering in zelfverloochening, om geheel en al uit de Heer te leven zodat God alles in allen zij. Geroepen om het verheerlijkt gelaat van Christus te aanschouwen en ervan te getuigen, zijn de godgewijden ook geroepen tot een verheerlijkt bestaan»: Joannes Paulus II, Postsynodale apostolische exhortatie *Vita consecrata* (25 maart 1996), 35.

⁶⁰ «Dit is de regel van bekering: zich verwijderen van het kwaad en leren het goede doen. Zich bekeren is een weg. Het vraagt moed om het kwaad te ontvluchten en nederigheid om het goede te leren doen. En dat vereist vooral concrete daden»: Franciscus, Morgenbezinning in de kapel van *Domus Sanctae Marthae, Leren het goede doen* (14 mars 2017).

⁶¹ Cf. Benedictus XVI, *Toespraak tot de deelnemers aan het congres van de Ordo virginum over het thema «Gewijde maagdelijkheid in de wereld: een geschenk voor de Kerk en in de Kerk»*, Rome (15 mei 2008), 4-5.

Ze kunnen alleen leven, met hun familie, met andere gewijden of in andere situaties die het beleven van hun roeping en van hun concreet levensproject vergemakkelijken. Ze voorzien in hun levensonderhoud door te werken of dankzij persoonlijke middelen.

38. Het verlangen om de waardigheid en schoonheid van hun roeping op een hedendaagse levensnabije manier uit te stralen, uit zich in de kledingstijl die ze overnemen van het milieu waarin ze leven. Waardigheid en eigen persoonlijkheid combineren ze met de waarde van soberheid, volgens de vereisten van hun sociale situatie⁶².

Behalve om speciale redenen dragen ze de ring die hun tijdens de wijdingsritus werd gegeven als een teken van het huwelijksverbond met Christus de Heer.

Op plaatsen waar het niet de gewoonte is dat christelijke, gehuwde vrouwen hun hoofd met een sluier bedekken, dragen de gewijde maagden gewoonlijk niet, als een gewoon onderdeel van hun kleding, de sluier die ze tijdens de wijdingsritus ontvingen. Zij volgen de aanwijzingen van de diocesane bisschop of van de bisschoppenconferentie die, rekening houdend met de verschillende contexten en evoluties op sociocultureel vlak, het gebruik van de sluier kunnen toestaan in liturgische vieringen of in andere situaties waarin het passend is om dit zichtbaar teken van hun totale toewijding aan de dienst van Christus en de Kerk te dragen.

39. Hun toewijding aan de Kerk komt tot uiting in «de zending om te verhelderen, te zegenen, nieuw leven in te blazen, verlichting te brengen, te genezen en te bevrijden»⁶³, in hun passie voor de verkondiging van het Evangelie, voor de opbouw van de christelijke gemeenschap en voor het profetisch getuigenis van de broederlijke gemeenschap, in de vriendschap voor iedereen, in de liefdevolle zorg voor de spirituele en materiële behoeften van de mensen van hun tijd, in de inzet voor het algemeen maatschappelijk welzijn⁶⁴.

Dit brengt hen ertoe om de concrete vormen van hun kerkelijke dienstbaarheid te onderscheiden. Deze kan ook tot uitdrukking komen in de bereidheid om pastorale bedieningen en verantwoordelijkheden op zich te nemen.

Omdat de kennis van het mysterie van Christus bijdraagt tot een beter verstaan van de kerkelijke ambtsdragers, is het belangrijk dat zij zowel door gebed en meditatie als door concrete ervaring, een grondig en correct ambtsbewustzijn verwerven, met respect voor de mysterieuze evangelische en kerkelijke wijsheid die ook in de plannen van de diocesane bisschoppen en bisschoppenconferenties tot uitdrukking komt. Door zich in de school van deze wijsheid te vormen, zullen ze leren om, ook door ervaring, zowel de suggesties te ontvangen die voortkomen uit het leven van de Kerk, dat mysterie en gemeenschap is, als ook «elke christelijke en evangelische mogelijkheid die latent maar toch werkelijk in wereldse

⁶² Cf. Franciscus, Encycliek *Laudato si'* (24 mei 2015), 222-227.

⁶³ Franciscus, Apostolische exhortatie *Evangelii gaudium* (24 november 2013), 273.

⁶⁴ «Om echte verkondigers van het Evangelie te zijn, dienen we een spiritueel verlangen te ontwikkelen om dicht bij het leven van de mensen te staan en daarin te ontdekken dat dit de bron van de grootste vreugde is. De zending is een passie voor Jezus, maar tegelijkertijd een passie voor zijn volk. Als we blijven stilstaan bij de gekruisigde Jezus, zien we heel zijn liefde die ons waardig maakt en draagt. Maar als we niet blind zijn, beginnen we tegelijkertijd te merken dat deze blik zich verbreedt en zich liefdevol en hartstochtelijk richt tot heel zijn volk. Zo zullen we ontdekken dat Hij door ons steeds dichterbij zijn geliefde volk wil zijn. Hij roept ons te midden van zijn volk en zendt ons tot zijn volk, zodat onze identiteit niet kan begrepen worden zonder ertoe te behoren.»: Franciscus, Apostolische exhortatie *Evangelii gaudium* (24 november 2013), 268.

aangelegenheden aanwezig en werkzaam is»⁶⁵, om zo de nieuwe mogelijkheden te erkennen die een nieuw ambtsbewustzijn vormen, dat overeenkomt met hun daadwerkelijk vermogen tot edelmoedige zelfgave.

Aandachtig voor de oproepen die voortkomen uit de context waarin ze leven, en bereid om de gaven die zij van de Heer ontvangen hebben, te zijner beschikking te stellen, zijn zij geroepen om in de geest van het Evangelie, hun eigen bijdrage te leveren aan de vernieuwing van de samenleving. Zij aanvaarden de verantwoordelijkheid om, niet naïef of te sterk vereenvoudigd, culturele uitdrukkingen van het geloof te ontwikkelen, en om de voorkeur van de Kerk voor arme, lijdende en marginale mensen, tot hun eigen voorkeur te maken⁶⁶.

40. Bewust van deze verantwoordelijkheden kiezen zij hun beroep op basis van hun eigen bekwaamheden, voorkeuren en effectieve mogelijkheden. Dit alles is een concrete manier om te getuigen dat God de mensen oproept om mee te werken aan zijn scheppings- en verlossingswerk en dat Hij hen op een intieme wijze laat delen in zijn liefde waarmee Hij de wereld en de hele geschiedenis naar zich toetrekt.

In de voldoening en de strijd die het werk met zich meebrengt, ontwikkelen de gewijde vrouwen hun bekwaamheid om de meest authentieke en fundamentele betekenis van de menselijke activiteit te overwegen en te bevorderen: bijdragen aan de totstandkoming van een wereld die een gastvrij huis voor iedereen is en die openstaat om de manifestatie van het Koninkrijk van God te verwelkomen. Daarom engageren zij zich op professioneel vlak voor de realisatie van die «veelzijdige persoonlijke ontwikkeling waarin vele aspecten meespelen: creativiteit, toekomstplanning, ontwikkeling van mogelijkheden, waardenbeleving, communicatie met anderen, een houding van verwondering»⁶⁷. Ze zorgen ervoor dat ze hun vakbekwaamheid verwerven en actualiseren en zich verzetten tegen alles wat de waardigheid van het menselijk werk aantast en vertroebelt.

41. Ze ontwikkelen een gevoel van dankbaarheid voor Gods werk⁶⁸, contemplatie vol lofprijzing, smaak voor schoonheid, de waarde van feest en rust⁶⁹, aandacht voor elke dimensie van de persoon.

Ze leren van de Bruidegom om zachtmoedig en nederig van hart te zijn (Mt 11,29), om hoopvol te leven en om zich op God te verlaten in de opeenvolgende levensfasen met ziekte, moreel lijden en alle situaties waarin ze het drama, de broosheid en onzekerheid van het bestaan⁷⁰ ervaren.

⁶⁵ Paulus VI, Apostolische exhortatie *Evangelii nuntiandi* (8 december 1975), 70.

⁶⁶ Cf. *Orde van dienst voor de maagdenwijding*, 16; Joannes Paulus II, *Toespraak tot de deelnemers aan het internationaal congres van de Ordo virginum ter gelegenheid van de 25ste verjaardag van de afkondiging van de ritus*, Rome (2 juni 1995), nr. 6; Franciscus, Apostolische exhortatie *Evangelii gaudium* (24 november 2013), 197-216. «Voor de Kerk is de optie voor de armen een theologische categorie, nog voor ze een culturele, sociologische, politieke of filosofische categorie is»: Franciscus, Apostolische exhortatie *Evangelii gaudium* (24 november 2013), 198.

⁶⁷ Franciscus, Encycliek *Laudato si'* (24 mei 2015), 127.

⁶⁸ *Ivi*, 220.

⁶⁹ *Ivi*, 237.

⁷⁰ Joannes Paulus II, *Toespraak tot de deelnemers aan het internationaal congres van de Ordo virginum ter gelegenheid van de 25ste verjaardag van de afkondiging van de ritus*, Rome (2 juni 1995), nr. 4.

Tot op het einde omhelzen ze de echtelijke liefde van de Gekruisigde Verrezene. Ze vertrouwen zich aan Hem toe en drukken zelfs in de dood de paasbetekenis van het bestaan uit.

Door hun persoonlijke wijding herinneren zij er iedereen aan dat de oorsprong, de betekenis en de bestemming van de menselijke geschiedenis te vinden is in het heilig mysterie van God, in zijn oneindige, tegemoetkomende en barmhartige goedheid, in de liefde die Hij met alle schepselen wil delen.

II.

De vormgeving van de *Ordo virginum* in de particuliere Kerken en in de universele Kerk

Verankering in het bisdom

42. De vrouwen die deze wijding ontvangen, worden geroepen om met heel hun leven de naastenliefde, die het basisbeginsel van de eenheid en heiligheid van het hele lichaam van de Kerk is, uit te stralen. Zij blijven verankerd in dat deel van het volk van God waar ze reeds leven of waar de onderscheiding van hun roeping en de voorbereiding van de wijding gebeurde. In feite behoren ze door een bijzondere liefdesband en een wederzijdse verbondenheid tot deze particuliere Kerk.

De Kerk, in haar verschillende geledingen, is geroepen om de roeping van gewijde vrouwen te verwelkomen, hun weg te begeleiden en te ondersteunen, en te erkennen dat de maagdenwijding en de persoonlijke charisma's van iedere gewijde vrouw een geschenk is voor de opbouw van de gemeenschap en de zending van de Kerk.

43. Gewijde vrouwen cultiveren een gevoel van dankbaarheid voor alle gaven die zij in de gemeenschap van heiligen ontvangen hebben en blijven ontvangen door te leven in de particuliere Kerk: het geloof in de Heer Jezus, de maagdenwijding, het delen in de heilsgeschiedenis belichaamd in een spirituele traditie, ontwikkeld in relatie met de cultuur en de instellingen van een concrete menselijke gemeenschap die op een bepaalde plaats leeft.

Zij schenken voortdurend aandacht aan het leergezag van de diocesane bisschop en ze laten zich bevragen door zijn pastorale keuzes om ze op een verantwoordelijke, verstandige en creatieve manier te aanvaarden.

Zij bidden voor de noden van het bisdom en in het bijzonder voor de intenties van de bisschop.

Zij erkennen het getuigenis van de andere roepingen die de christelijke gemeenschap verrijken als een geschenk van de Geest en ze waarderen de kansen voor wederzijdse opbouw en pastorale, missionaire en caritatieve samenwerking⁷¹.

Door hun vrouwelijke gevoeligheid⁷² bieden ze hun ervaring en reflectie aan als een waardevolle bijdrage voor evangelische onderscheiding. De christelijke gemeenschap is immers altijd opnieuw geroepen om haar manier van aanwezig zijn en handelen in een concrete sociale context te evalueren.

Gemeenschap en medeverantwoordelijkheid in de diocesane *Ordo virginum*

44. Het behoren tot de *Ordo virginum* veronderstelt een sterke verbondenheid tussen al de gewijde vrouwen in het bisdom. Zij erkennen elkaar als geliefde zusters met wie ze dezelfde wijding en vurige passie voor de ontwikkeling van de Kerk delen. Daarom verwelkomen ze de geest van gemeenschap als een geschenk en engageren ze zich om die te doen groeien door wederzijds respect te cultiveren, de gaven van elkaar te waarderen, vriendschap te bevorderen en aandacht te hebben voor bijzondere noodsituaties (Rom 12,10.13.15-16). Door het gebed bewaren zij een levende band met de overleden zusters en ze houden hun getuigenis van liefde en trouw aan de Heer, in ere.

45. De gewijde vrouwen nemen actief deel aan de vormingsinitiatieven die in overleg met de bisschop georganiseerd worden. In de mate van het mogelijke werken ze mee aan de vorming van aspiranten en kandidaten voor de wijding.

Rekening houdend met het aantal gewijde vrouwen en de concrete omstandigheden, bepalen ze samen met de diocesane bisschop de manier waarop ze die dienst aan de gemeenschap uitbouwen. Het doel is wederzijds begrip en stabiele relaties tussen hen te bevorderen, synodale medeverantwoordelijkheid aan te moedigen⁷³, gemeenschappelijke initiatieven over de tijd heen organisch op elkaar te doen aansluiten, zonder dat er relaties van hiërarchische ondergeschiktheid tussen de gewijde vrouwen ontstaan.

Een dienst of team voor de onderscheiding van de roeping en voor de vorming voorafgaand aan de wijding en een dienst of team voor de permanente vorming kunnen opgericht worden om deze gemeenschapsdienst vorm te geven.

Verantwoordelijkheden van de diocesane bisschop

46. Het is de plicht van de diocesane bisschop om de roepingen tot de wijding in de *Ordo virginum* als een geschenk van de Geest te verwelkomen. Het is zijn taak om ertoe bij te dragen dat de verankering van de gewijde vrouwen in de Kerk die hem is toevertrouwd, de weg van heiligheid en de zending van het volk van God versterkt.

In het verlengde van de oude kerkelijke traditie beschrijft de *Ordo consecrationis virginum* de diocesane bisschop niet alleen in zijn priesterlijke taak als schenker van de goddelijke

⁷¹ Cf. *Wetboek van Canoniek Recht*, can. 680.

⁷² Cf. Franciscus, Apostolische exhortatie *Evangelii gaudium* (24 november 2013), 103-104.

⁷³ «Het is precies deze synodale weg die God van de Kerk van het derde millennium verwacht»: Franciscus, *Toespraak ter gelegenheid van de herdenking van de 50ste verjaardag van de oprichting van de bisschoppensynode*, Rome (17 oktober 2015).

genade⁷⁴, maar ook als leraar die de geloofsweg aanwijst en bevestigt⁷⁵ en als herder die liefdevol zorgt voor de mensen die hem zijn toevertrouwd⁷⁶.

De pastorale zorg voor de *Ordo virginum* maakt in feite deel uit van de gewone taken van de diocesane bisschop: heiligen, onderrichten, besturen. Hij heeft deze verplichting tegenover iedere gewijde vrouw, tegenover de vrouwen die de wijding wensen te ontvangen en tegenover de *Ordo virginum* als *coetus* (groep) in zijn bisdom.

47. Als verantwoordelijke voor de toelating tot de wijding, bekijkt hij de verzamelde informatie van elke kandidaat. Hij bepaalt op welke wijze een passende vorming aangereikt wordt en hij onderscheidt de roeping.

Door de viering van de wijding stelt de bisschop de gewijde vrouwen voor aan de kerkelijke gemeenschap als een teken van de Kerk als bruid van Christus. De wijding kan niet doorgaan in de periode van *sede vacante* aangezien de diocesane bisschop⁷⁷ de gewone bedienaar van de wijding is. Het is pas in geval van echte nood dat hij de wijdingsbevoegdheid zal delegeren. De viering van de ritus, zelfs als deze slechts voor één persoon voltrokken wordt, maakt dat de *Ordo virginum* in de particuliere Kerk aanwezig is, zonder dat er nog een andere institutionele handeling van de bisschop nodig is.

48. De diocesane bisschop neemt de pastorale zorg voor de gewijde vrouwen op door hen aan te moedigen om vreugdevol en trouw hun eigen roeping te beleven, door aandacht te hebben voor wat ieders weg vereist en door adequate middelen voor de permanente vorming ter beschikking te stellen.

Hij ondersteunt de verbondenheid tussen de gewijde vrouwen en hun medeverantwoordelijkheid voor de vitaliteit van hun kerkelijk getuigenis. Hij bevordert ontmoetingskansen, gemeenschappelijke initiatieven en vormingsprogramma's. In overleg met de gewijde vrouwen bepaalt hij hoe de gemeenschapsdienst op diocesaan vlak, rekening houdend met de specifieke omstandigheden, georganiseerd kan worden. Hij stimuleert ook de contacten en de samenwerking met gewijde vrouwen van andere bisdommen.

49. Samen met de gewijde vrouwen heeft hij aandacht voor gewijde vrouwen in tijden van ernstig lijden of tegenspoed, als gevolg van hun hoge leeftijd, gezondheidsproblemen of andere moeilijke situaties.

De lokale gebruiken en omstandigheden indachtig, geeft hij richtlijnen opdat gewijde vrouwen voor de overleden vrouwen kunnen bidden en de herinnering aan hun getuigenis van geloof en liefde voor de Heer kunnen bewaren. In de mate van het mogelijke stellen zij zich beschikbaar om deel te nemen aan de christelijke begrafenisvieringen van deze zusters en om de voorbereiding ervan samen met de familie en met andere personen die hen het meest nabij waren, op zich te nemen.

50. Ook al heeft hij een afgevaardigde man of vrouw benoemd voor de pastorale zorg van de *Ordo virginum*, toch vallen de uiteindelijke beslissingen onder de bevoegdheid van de diocesane bisschop: de toelating tot de wijding; de inschrijving in de *Ordo virginum* van een

⁷⁴ Cf. *Orde van dienst voor de maagdenwijding, Inleiding, 6.*

⁷⁵ Cf. *Orde van dienst voor de maagdenwijding, 14 en 16.*

⁷⁶ Cf. *Orde van dienst voor de maagdenwijding, Inleiding, 5; Orde van dienst voor de maagdenwijding, 2 en 16.*

⁷⁷ Cf. *Orde van dienst voor de maagdenwijding, Inleiding, 6.*

gewijde vrouw die van een ander bisdom komt; de dispensatie van de verplichtingen van de wijding; het ontslag uit de *Ordo virginum*; de omschrijving van de richtlijnen voor de vorming voorafgaand aan de wijding en voor de permanente vorming; de goedkeuring van de werkmethodes voor de dienst aan de gemeenschap van de diocesane *Ordo virginum*; de oprichting van canonieke stichtingen voor de ondersteuning en het financieel beheer van de economische activiteiten van de *Ordo virginum* en de eventuele toestemming om er een burgerlijke erkenning voor aan te vragen; de erkenning en de goedkeuring van de statuten van de diocesane verenigingen van gewijde maagden, alsook de eventuele goedkeuring om er een burgerlijke erkenning voor aan te vragen.

51. De bisschop zal de vereiste maatregelen treffen om de uitgevoerde wijdingen in een speciaal boek bij de diocesane curie te noteren en te bewaren en om de documentatie over de *Ordo virginum* zorgvuldig te verzamelen. In het bijzonder moet het volgende geregistreerd worden: het overlijden van de gewijde maagden; de inschrijving of de tijdelijke aanvaarding in de *Ordo virginum* van de gewijde vrouwen van andere bisdommen; de tijdelijke of definitieve overstap van gewijde vrouwen naar andere bisdommen; de overstap naar instituten van gewijd leven; het geven van dispensatie van de verplichtingen van de wijding; de wegzending uit de *Ordo virginum*. Er zal ook documentatie bijgehouden worden over het vormingstraject van iedere aspirante en kandidate voor de wijding.

Samenwerking in de pastorale zorg van de *Ordo virginum*

52. Rekening houdend met de concrete omstandigheden zal de diocesane bisschop beslissen welke samenwerking nodig is opdat de *Ordo virginum* de pastorale zorg⁷⁸ die overeenkomt met de eigenheid van deze levensvorm, zou krijgen.

Voor de pastorale zorg van de *Ordo virginum* kan hij een afgevaardigde man benoemen, bij voorkeur gekozen uit de diocesane clerus of een afgevaardigde vrouw, bij voorkeur gekozen uit de gewijde maagden van het bisdom. De bisschop zal de bevoegdheden en de specifieke taken van zijn/haar benoeming omschrijven en aangeven hoe hij/zij zal rapporteren aan de bisschoppelijke vicaris voor het gewijde leven, indien zo iemand aanwezig is.

Wanneer er een dienst aan de gemeenschap opgericht is, zal de bisschop beslissen hoe de activiteiten van de afgevaardigde geïntegreerd moeten worden in deze dienst en zijn eventuele geledingen, in het bijzonder in de teams voor de vorming voorafgaand aan de wijding en de permanente vorming.

53. Volgens de richtlijnen van de bisschop kan de pastorale samenwerking betrekking hebben op het kennen van elke aspirante en kandidate met het oog op het verzamelen van de elementen die nodig zijn voor de onderscheiding van de toelating tot de wijding, als ook voor het aanbieden van vorming voorafgaand aan de wijding en van permanente vorming, zowel door bij te dragen aan de uitwerking van persoonlijke vormingstrajecten, als door gemeenschappelijke vormingsmomenten voor te stellen.

Aangezien de pastorale samenwerking gebeurt op het externe forum, zullen degenen aan wie deze taken toevertrouwd zijn, geen relatie van geestelijke begeleiding met aspiranten, kandidaten en gewijden aangaan. Zij weten dat hun persoonlijke dialoog met elk van hen enkel gebruikt moet worden om hun evolutie te beluisteren, te beoordelen en te toetsen. Zij

⁷⁸ Cf. Congregatie voor de bisschoppen, Directorium voor het pastorale ambt van bisschoppen *Apostolorum Successores* (22 februari 2004), 104.

kunnen hen ook uitnodigen om de diocesane bisschop te contacteren wanneer een opheldering of verificatie van gewichtiger aspecten van hun levensproject nuttig lijkt.

54. Het doel van de pastorale zorg van de *Ordo virginum* is om elke aspirante, kandidate en gewijde te helpen, de gaven die zij van de Heer ontvangen hebben, te ontwikkelen; de verbondenheid onder hen allen en de zin voor medeverantwoordelijkheid in het aanvaarden van legitieme verschillen te bevorderen; de verstandige en verantwoordelijke erkenning van het leergezag en pastorale keuzes van de diocesane bisschop aan te moedigen; de kennis van de *Ordo virginum* onder het volk van God te vergroten.

Gemeenschap en medeverantwoordelijkheid tussen de gewijde vrouwen van verschillende bisdommen

55. In hun relaties met gewijde vrouwen van andere bisdommen onthalen en ontwikkelen gewijde vrouwen de gave van gemeenschap en het engagement van de zending die voortvloeit uit het ontvangen van dezelfde wijding.

De diocesane verankering komt in feite overeen met het behoren tot een *ordo fidelium* die in de katholieke Kerk dezelfde wezenlijke kenmerken heeft.

Door voor elkaar te bidden, elkaar te kennen, ervaringen te delen en deel te nemen aan vormingsinitiatieven, drukken gewijde vrouwen op verschillende manieren uit dat ze hun medeverantwoordelijkheid opnemen om in Kerk en wereld te getuigen van hun roeping.

Gedeelde activiteiten, de dienst aan de gemeenschap en de bisschop-referent

56. In overleg met de bisschoppen van de respectievelijke bisschoppenconferenties, kunnen gewijde maagden, binnen de groeperingen van particuliere Kerken, gemeenschappelijke initiatieven en, indien de omstandigheden het toelaten, een permanente gemeenschapsdienst organiseren. Dit vergemakkelijkt het uitwisselen van ervaringen met het leven in de bisdommen; het zich verdiepen in onderwerpen van gemeenschappelijk belang; het voorstellen van thema's en methoden die steeds beter aansluiten bij elke fase van het vormingstraject, het geven van nuttige suggesties en aanbevelingen aan de bisschoppen om de aanwezigheid van de *Ordo virginum* in hun respectievelijke kerkelijke en socioculturele contexten beter te omschrijven, het bevorderen van de kennis van de *Ordo virginum* onder het volk van God.

De gemeenschappelijke initiatieven en de dienst aan de gemeenschap moeten altijd de diocesane verankering van deze levensvorm respecteren en versterken en er de gewijde vrouwen van de respectievelijke bisdommen in een synodale participatiestijl bij betrekken.

57. In de bisschoppenconferentie kunnen de bisschoppen gemeenschappelijke richtlijnen voor de pastorale zorg van de *Ordo virginum* uitwerken. Ze kunnen ook een bisschop-referent voor de *Ordo virginum* aanduiden.

In respect voor de onvervangbare rol van de diocesane bisschoppen in de pastorale zorg voor de gewijde maagden van hun eigen bisdom, vertolkt de bisschop-referent de interesse, de betrokkenheid en nabijheid van zijn collega-bisschoppen voor deze vorm van gewijd leven.

Gezien het de kerntaak van de bisschop-referent is om de specifieke identiteit van de *Ordo virginum*, in de kerkelijke en socioculturele context van de respectievelijke bisdommen op

een adequate manier kenbaar te maken, vervult hij zijn opdracht ten dienste van het effectief opnemen van medeverantwoordelijkheid van de kant van de gewijde vrouwen van de betrokken bisdommen. Hij volgt met aandacht de gemeenschappelijke initiatieven van de gewijde vrouwen van de betrokken bisdommen en hij verleent de ondersteuning van zijn ambt aan hun permanente dienst aan de gemeenschap, daar waar die opgericht is.

Verwijzing naar de Apostolische Stoel en het secretariaat voor de Ordo virginum

58. De gewijde vrouwen erkennen het ambt van de opvolger van Petrus als het referentiepunt waarnaar zij zich moeten richten om de gave van de gemeenschap en de medeverantwoordelijkheid van het behoren tot dezelfde *ordo fidelium*, te beleven.

In synergie met het leergezag en het werk van de diocesane bisschoppen en volgens haar eigen competenties, stelt de Congregatie voor de Instituten van Gewijd Leven en de Gemeenschappen van Apostolisch Leven zich ten dienste van de groei van de *Ordo virginum* zodat deze vorm van gewijd leven in zijn specifieke identiteit en kerkelijke vormgeving erkend, gewaardeerd en bevorderd wordt.

59. Er is een secretariaat voor de *Ordo virginum* gevestigd in het dicasterie. Onder leiding van de prefect verzamelt het secretariaat gegevens over de situatie van de *Ordo virginum* in de verschillende landen. Het houdt ook rekening met de informatie die de bisschoppen naar aanleiding van de *ad-liminabezoeken* verstrekken.

Daarnaast is het secretariaat ook het referentiepunt voor de initiatieven met betrekking tot de *Ordo virginum* die door het dicasterie zelf gepromoot of ondersteund worden.

Ter ondersteuning van haar werkzaamheden kan het secretariaat beroep doen op de medewerking van gewijde vrouwen uit verschillende hoeken, van de bisschoppenconferenties en van de bisschoppen-referenten voor de *Ordo virginum*, daar waar deze aangesteld werden.

Verblijf in een ander bisdom en overplaatsing

60. De wijding is op een bijzondere manier verankerd in de particuliere Kerk waarin ze plaatsvond. Dit belet de gewijde vrouw niet om tijdelijk of permanent te verhuizen naar een andere particuliere Kerk wanneer dit nodig is om bijvoorbeeld professionele, familiale, pastorale of andere redelijke en proportionele beweegredenen.

61. Wanneer een gewijde vrouw van plan is voor een lange periode in een ander bisdom te verblijven dan dat waartoe zij behoort, kan zij, met toestemming van haar eigen bisschop, aan de bisschop van het bisdom *ad quem* vragen of zij kan deelnemen aan de vormingsactiviteiten van de plaatselijke *Ordo virginum*. Wanneer zij door haar eigen diocesane bisschop aan de bisschop van het bisdom *ad quem* voorgesteld is, zal deze laatste met haar de manier waarop ze kan deelnemen, regelen.

62. Wanneer een gewijde persoon van plan is definitief naar een ander bisdom te verhuizen, zal zij haar eigen bisschop op de hoogte brengen van haar beweegredenen en zal hij haar zijn standpunt meedelen. Daarna zal zij aan de bisschop van het bisdom *ad quem* vragen om in de plaatselijke *Ordo virginum* opgenomen te worden. Als deze laatste een voorstelling van de gewijde vrouw en de redenen van de verhuis samen met zijn eigen standpunt, van de bisschop van het bisdom *a quo* ontvangen heeft; zal hij hierover beslissen en het antwoord aan de geïnteresseerde meedelen. Hij zal ook de bisschop van het bisdom *a*

quo informeren. Indien het antwoord positief is, zal de bisschop van het bisdom *ad quem* de gewijde vrouw aanvaarden en zal hij haar aan zijn particuliere Kerk voorstellen. Als er al gewijde vrouwen in zijn bisdom zijn, zal hij haar als één van hen opnemen. Hij zal wat nodig en nuttig is voor haar persoonlijke situatie, met haar regelen. Op basis van de uitgevoerde evaluatie, kan de bisschop van het bisdom *ad quem* haar ook weigeren, of in overleg met de bisschop *a quo* een proefperiode instellen. In dit geval kan de gewijde vrouw, met behoud van haar band met het bisdom *a quo*, toch haar eigen canoniek domicilie naar het bisdom *ad quem* overbrengen, met inachtneming van de met beide bisschoppen overeengekomen richtlijnen betreffende haar persoonlijke situatie.

63. De bisschop zelf of zijn afgevaardigde zal ervoor zorgen dat de gewijde vrouwen op een passende wijze op de hoogte gebracht worden van de tijdelijke of definitieve overplaatsing van de gewijde vrouw naar een ander bisdom alsook van de aanvaarding van een gewijde vrouw uit een ander bisdom.

Stichtingen, verenigingen en de keuze van een gemeenschapsleven

64. Met inachtneming van het burgerlijk recht, kan de diocesane bisschop, voor de ondersteuning en het financieel beheer van de initiatieven van de *Ordo virginum* een zelfstandige of niet-zelfstandige stichting⁷⁹ oprichten, en indien nodig, kan hij een verzoek voor burgerlijke erkenning ervan goedkeuren.

65. Om getrouwer hun *propositum* na te leven en elkaar wederzijds te helpen in het verrichten van de dienst aan de Kerk, op een wijze die past bij hun levensstaat, kunnen gewijde vrouwen een vereniging oprichten en aan de bevoegde kerkelijke autoriteit, de canonieke erkenning van de statuten en eventueel de goedkeuring van de vereniging vragen⁸⁰.

De oprichting van een vereniging of de aansluiting bij een reeds bestaande vereniging zijn uitsluitend het resultaat van een vrije en vrijwillige keuze van ieder van de gewijde vrouwen die beslissen om zich aan de doelstellingen en statuten van die vereniging te houden. Het vertrek van een gewijde vrouw uit de vereniging, stelt haar deel uitmaken van de *Ordo virginum* niet ter discussie.

66. De gewijde maagden die dat wensen, kunnen vrij beslissen om in hetzelfde huis te wonen. Deze mogelijkheid, op een verantwoorde wijze gekozen om elkaar wederzijds te helpen en om het leven op geestelijk, pastoraal en financieel vlak te delen, is een vrije keuze van iedere gewijde maagd. Ze is geen rechtstreeks gevolg van de wijding of van het lidmaatschap van een vereniging, tenzij de statuten van de vereniging zelf een gemeenschappelijk leven voorschrijven als constitutief element van de vereniging zelf.

Behoren tot de *Ordo virginum* en betrokkenheid bij andere kerkelijke aggregaties

67. De levensvorm die eigen is aan de *Ordo virginum* is een bijzondere weg van heiliging met een specifieke spirituele identiteit die het hele bestaan van de persoon tot eenheid brengt en richting geeft. De opdracht van elke gewijde vrouw is op zo'n manier een sereen en vreugdevol getuigenis van haar eigen wijding geven, opdat het een stimulans en een rijkdom voor alle geledingen van de christelijke gemeenschap wordt.

⁷⁹ Cf. *Wetboek van Canoniek Recht*, can. 1303 § 1.

⁸⁰ Cf. *Wetboek van Canoniek Recht*, can. 604 § 2.

Dit belet een gewijde maagd niet om gebruik te maken van de verscheidenheid van charisma's en spiritualiteitsbelevingen waarmee de Geest de Kerk verrijkt, noch om eventueel hulp te vinden om haar eigen maagdelijk charisma⁸¹ tot uitdrukking te brengen in de context van een specifieke kerkelijke aggregatie (derde orde, vereniging, beweging), haar charisma en haar spiritualiteit.

68. De authenticiteit van zo'n spirituele ervaring zal onderscheiden worden in de geestelijke begeleiding, ook in dialoog met de diocesane bisschop, en met de afgevaardigde voor de pastorale zorg van de *Ordo virginum*, als die persoon aanwezig is. De bedoeling ervan is dat de interesse voor en de betrokkenheid bij de initiatieven van de aggregatie, geen afbreuk doen aan de waarde van de diocesane verankering, die een constitutief element is van de wijding die in de *Ordo virginum* beleefd wordt.

De gewijde vrouw zal er zorg voor dragen dat zij de levendige ervaring van de verbondenheid met de particuliere Kerk waartoe zij behoort, blijft behouden door de vereiste bemiddeling van de diocesane bisschop en door haar onbevungen aanvaarding van zijn onderricht en pastorale zorg. Zij zal ook de verbondenheid met de andere gewijde maagden oprecht ter harte nemen. Zij zal de specifieke vormingsprojecten voor de *Ordo virginum* laten voorgaan op de initiatieven van de aggregatie waar zij bij betrokken is.

Verwijdering uit de *Ordo virginum*

Overgang naar een instituut van gewijd leven of naar een apostolische gemeenschap

69. Als een gewijde vrouw na een zorgvuldige evaluatie in gebed, geestelijke begeleiding en dialoog met de bisschop, wenst in te treden in een instituut van gewijd leven of een apostolische gemeenschap, zal zij de diocesane bisschop schriftelijk haar voornemen meedelen, vergezeld van een verklaring van de hoogste Bestuurder van het instituut betreffende de contacten die de gewijde vrouw met het instituut of de gemeenschap gehad heeft⁸²

De bisschop neemt de verantwoordelijkheid op zich om het verzoek, samen met zijn opmerkingen erover, naar de Heilige Stoel door te sturen. De overgang naar het instituut zal gebeuren volgens de bepalingen die de Heilige Stoel voor dit specifiek geval zal geven.

*Uittreding uit de *Ordo virginum**

70. Als een gewijde vrouw om zeer ernstige redenen die zij voor de Heer in alle ernst overwogen heeft, wenst vrijgesteld te worden van de verplichtingen die uit de wijding voortvloeien, zal zij haar schriftelijk verzoek richten tot de diocesane bisschop zelf. De bisschop zal niet nalaten om haar passende hulp en voldoende tijd voor onderscheiding aan te bieden. Hij zal de dispensatie slechts verlenen na een grondig onderzoek van de redenen voor het verzoek.

*Wegzending uit de *Ordo virginum**

71. Als een gewijde vrouw op een duidelijke manier van het katholiek geloof afgefallen is of een huwelijk, ook al is het louter burgerlijk, gesloten heeft, zal de bisschop bewijsmateriaal

⁸¹ Cf. Congregatie voor de Geloofsleer, Brief *Iuvenescit Ecclesia* (15 mei 2016), 16.

⁸² Cf. *Wetboek van Canoniek Recht*, cann. 684 en 685.

verzamelen en de wegzending uit de *Ordo virginum* bekend maken, zodat de wegzending rechtsgeldig bekrachtigd wordt.

72. Als een gewijde vrouw wordt beschuldigd van zeer ernstige, uiterlijke en toerekenbare misdaden⁸³ of nalatigheden tegen de verplichtingen die voortvloeien uit haar wijding, zoals het veroorzaken van schandaal onder het volk van God, zal de bisschop het wegzendingsproces opstarten. Hij zal de betrokkene op de hoogte brengen van de beschuldigingen en verzamelde bewijzen, zodat zij zich kan verdedigen.

Als de bisschop oordeelt dat haar verdediging ontoereikend is en als er geen andere manier is om haar te corrigeren, gerechtigheid te laten geschieden en het schandaal weg te nemen, zal hij haar wegzenden uit de *Ordo virginum*. Het wegzendingsdecreet moet minstens summier de motieven van de beslissing aangeven en het heeft geen rechtskracht tenzij het bekrachtigd is door de Heilige Stoel, aan wie alle akten overgemaakt moeten worden. Bovendien is het niet geldig als het niet het recht vermeldt dat de gewijde vrouw heeft om binnen de tien dagen na ontvangst van de kennisgeving in beroep te gaan bij de bevoegde overheid. Het beroep heeft een opschortende werking.

Registratie en communicatie over de wegzending

73. In alle gevallen van wegzending van een gewijde vrouw uit de *Ordo virginum*, zal de diocesane bisschop erover waken dat dit in het boek van de wijdingen vermeld wordt. Hij zal er persoonlijk of via de afgevaardigde voor zorgen dat de andere gewijde vrouwen hiervan op de hoogte gebracht worden. Het zal ook gemeld worden aan de bevoegde priester zodat hij het in het doopregister kan noteren.

III.

Onderscheiding van de roeping en vorming voor de *Ordo virginum*

Verantwoordelijkheid voor de onderscheiding en vorming

Geloofsweg, onderscheiding van de roeping en vormingstrajecten

74. Vanuit het geloof, de doopselgenade, het maagdelijk charisma en haar eigen persoonlijk charisma, begeeft de geroepene tot de wijding in de *Ordo virginum*, zich op een weg van christelijk leven in navolging van de Heer Jezus. De dynamiek van deze weg, door de Heilige Geest aangewakkerd, vraagt om haar daadwerkelijk antwoord en haar volgzame medewerking.

Het navolgen van de Heer is een proces van voortdurende bekering, van geleidelijk aan Hem gelijkvormig worden⁸⁴ waarbij alle dimensies van haar wezen; de lichamelijke, affectieve, intellectuele, geestelijke dimensie en de wil, betrokken zijn. Dit proces duurt een leven lang

⁸³ Cf. *Wetboek van Canoniek Recht*, can. 695.

⁸⁴ Cf. Joannes Paulus II, Post-synodale apostolische exhortatie *Vita consecrata* (25 maart 1996), 19.

omdat «een godgewijd mens nooit zal kunnen denken dat in hem reeds die 'nieuwe mens' volledig tot leven is gekomen die in alle omstandigheden van het leven in zich de innerlijke gezindheid ervaart die Christus bezielde»⁸⁵.

75. Het is de genade van de wijding in de *Ordo virginum* die op een permanente manier de geestelijke kenmerken van de persoon bepaalt en vorm geeft, haar leidt op haar levensweg, haar ondersteunt en versterkt in het geven van een steeds ruimhartiger antwoord op haar roeping.

De wijding vereist daarvoor niet alleen een menselijke en christelijke volwassenheid die tijdens een zorgvuldig onderscheidingsproces van de roeping en een specifieke voorafgaande vorming geëvalueerd werd, maar ook een toegewijde voortdurende zorg voor de permanente vorming die de beweegredenen voor de gemaakte keuze verdiept en vernieuwt en de gewijde vrouw toelaat om haar roeping te versterken, terwijl ze tegelijkertijd de intrinsieke dynamiek ervan beleeft⁸⁶.

76. Doordat deze vorm van gewijd leven in de particuliere Kerk verankerd is, gebeurt de onderscheiding van de roeping, de vorming voorafgaand aan de wijding en de zorg voor de permanente vorming door kerkelijke trajecten die de zorg en begeleiding van heel de christelijke gemeenschap vereisen. Aan de andere kant zijn ze ook de verantwoordelijkheid van de betrokken vrouwen zelf en doen ze op een bijzondere manier beroep op de pastorale verantwoordelijkheid van de diocesane bisschop.

Om de vereiste elementen voor het onderscheiden van de roeping te verzamelen maar ook om de vormingstrajecten voor de aspiranten, kandidaten en gewijde vrouwen te leiden en te begeleiden, kan de bisschop zich laten bijstaan door een afgevaardigde van de *Ordo virginum* en zal hij ook de medewerking die de gewijde vrouwen zelf kunnen aanreiken, benutten.

Hiertoe kan de bisschop, rekening houdend met het aantal gewijde vrouwen in het bisdom, hun mening en andere concrete omstandigheden, ook een dienst of team voor onderscheiding van de roeping en vorming voorafgaand aan de wijding en een dienst of team voor permanente vorming oprichten, als concrete uitwerking van de gemeenschapsdienst voor de *Ordo virginum*. Deze diensten of teams zullen bestaan uit de afgevaardigde, indien de bisschop hem of haar aangesteld heeft, en gewijde vrouwen met de nodige bekwaamheden die door de bisschop of de afgevaardigde, na voorafgaand overleg met de gewijde vrouwen, aangewezen zijn.

77. Het belangrijkste doel van de vorming is een fundamentele persoonlijke houding van ontvankelijkheid laten ontluiken en versterken. Zo'n houding omvat de vrijheid, het verlangen en het vermogen om in alle levensomstandigheden bij te leren door zich actief en verantwoordelijk in te zetten voor het persoonlijk levenslang groeiproces⁸⁷.

⁸⁵ *Ivi*, 69.

⁸⁶ *Ivi*, 65 en 69-70.

⁸⁷ «Het zal belangrijk zijn om alle gewijde personen tot vrijheid te vormen opdat ze hun leven lang, op elke leeftijd en in elke levensfase, in elke menselijke omgeving en context, van elke persoon en elke cultuur zouden leren. Zo kan elke sprankel van waarheid en schoonheid rondom hen, hen verrijken. Maar bovenal moeten ze leren om zich te laten vormen door het dagelijks leven, door hun gemeenschap, door hun broeders en zusters, door alledaagse, gewone en buitengewone dingen, door gebed en apostolisch werk, in vreugde en lijden, tot aan het moment van de dood. Congregatie van

Daarom moet er bij het opstellen van de vormingstrajecten op gelet worden dat ze niet tot uniforme of algemene vormingsprogramma's herleid worden die onvoldoende rekening houden met de specifieke noden en charisma's van elke persoon. Tegelijkertijd moet men oppassen voor individualistische tendensen⁸⁸ die het verwerven en ontwikkelen van een echt kerkelijk samenhorighheids- en gemeenschapsgevoel binnen de *Ordo virginum* belemmeren.

78. Aangezien het de bedoeling is om steeds beter de werkelijkheid volgens evangelische criteria te interpreteren, moeten de vormingstrajecten zeker volgende elementen voorzien: theologische, culturele en pastorale vorming, stapsgewijs verbreed en verdiept, afgestemd op het specifieke getuigenis waartoe gewijde vrouwen geroepen zijn, en verdergezet in persoonlijke studie en vormingsbijeenkomsten, ook met deskundigen; geestelijke ervaringen zoals het persoonlijk en liturgisch gebed, boetepraktijken, bezinningsdagen en geestelijke oefeningen die de persoon in een sfeer van aandachtig luisteren en voortdurend zoeken naar de wil van God houden; de integratie in een netwerk van kerkelijke relaties die de integrale ontwikkeling van de persoon stimuleren en die in het bijzonder de uitwisselingsmogelijkheden van ervaringen tussen gewijden, als ook tussen aspiranten en gewijden en speciaal met hen die samenwerken in de vormingsdienst, bevorderen.

Men zal zorgen voor organisch gestructureerde vormingstrajecten die bestaan uit duidelijk afgebakende en regelmatig geëvalueerde groeifasen. De vorming van elke aspirante, candidate en gewijde dient ook samen te gaan en geïntegreerd te worden in een gemeenschappelijke vorming voor heel de groep aspiranten, kandidaten en gewijde vrouwen.

Geestelijke begeleiding

79. Elke fase van het onderscheidings- en vormingsproces vereist geestelijke begeleiding: een stabiele vertrouwensrelatie die elke aspirante, candidate en gewijde vrouw vrij mag kiezen, bij een persoon die met vurig geloof en christelijke wijsheid bezielde is. Deze begeleiding is een waardevolle hulp niet alleen bij de onderscheiding van de roeping maar ook bij beslissingen over belangrijke engagementen in het leven.

Om de vrijheid van de persoon op het gebied van gewetensopenbaring te waarborgen, zullen de afgevaardigde voor de pastorale zorg voor de *Ordo virginum* en de gewijde vrouwen die samenwerken in de vormingsdienst, hun dienst enkel op het domein van het externe forum aanbieden. Zij zullen geen relaties van geestelijke begeleiding met aspiranten, kandidaten en gewijde vrouwen aangaan. Bovendien zullen zij zich ervan onthouden informatie of advies over de aspiranten, kandidaten en gewijde vrouwen aan hun respectievelijke directeurs, geestelijke begeleiders en biechtvaders te vragen.

Onderscheiding van de roeping en vormingstraject voorafgaand aan de wijding

Dynamiek van de onderscheiding van de roeping en vorming voorafgaand aan de wijding

Gewijd leven en Gemeenschappen van Apostolisch leven, Instructie *Een nieuw begin maken vanuit Christus. Een hernieuwde inzet voor het Godgewijd leven in het derde millennium* (19 mei 2002), 15.

⁸⁸ «De verleiding van het individualisme. Het is de verleiding van egoïstische mensen die onderweg hun doel verliezen en in plaats van aan anderen te denken, zich niet schamen om alleen aan zichzelf te denken, of erger nog zich te rechtvaardigen. De Kerk is de gemeenschap van gelovigen, het lichaam van Christus waar de verlossing van één lid, met de heiligheid van allen verbonden is. De individualist daarentegen is oorzaak van ergernis en conflict»: Franciscus, *Toespraak ter gelegenheid van de gebedsbijeenkomst met de clerus, religieuzen en seminaristen*, Kaïro (29 april 2017).

80. De onderscheiding van de roeping houdt in dat men zoekt naar tekenen van het charisma van de *Ordo virginum*, met zijn specifieke verankering in de particuliere Kerk en zijn karakteristieke manier om in de socioculturele context aanwezig te zijn. Voor het welzijn van de betrokken personen en van de Kerk, is het noodzakelijk om de voorwaarden te scheppen om op een serene en vrije manier de roeping te onderscheiden door in het licht van het geloof en van mogelijke tegenindicaties, de authenticiteit van de roeping en de zuiverheid van de bedoelingen te toetsen⁸⁹.

Het vormingstraject voorafgaand aan de wijding moet kansen bieden om de initiële intuïtie van de roeping te toetsen. Tegelijkertijd moet het in de aspiranten en kandidaten het verlangen naar een diepere eenwording met de Heer Jezus, een vrijer en edelmoediger antwoord op de roeping van de Vader en een alerter, intelligenter en inschikkelijker overeenstemming met de werking van de Heilige Geest, opwekken. Men kan alleen spreken van een echt vormingstraject als er een authentieke persoonlijke ervaring van bekering, een ervaring van verlichting, van loutering en van een dieper en overtuigender engagement om de Heer te volgen, plaatsvindt.

81. De onderscheiding van de roeping is normaal gezien een proces. Het begint met de initiële toetsing om te mogen beginnen aan het vormingstraject naar de wijding toe. De onderscheiding gaat verder tijdens het afleggen van dit traject en ze eindigt wanneer de diocesane bisschop beslist dat men toegelaten wordt tot de wijding. Vanuit didactisch en pedagogisch perspectief kan men drie momenten of fasen onderscheiden: de inleidende of voorbereidende periode; de vormingsperiode duidelijk verdeeld in verschillende fasen met specifieke doelstellingen en evaluaties, de periode van de uiteindelijke onderscheiding of stemming.

82. In geen geval mag de voorbereidende periode voor de leeftijd van achttien jaar beginnen. Voor de toelating tot de wijding moet men rekening houden met de gebruikelijke huwelijksleeftijd⁹⁰ in dat gebied. Gewoonlijk wordt de wijding niet gevierd voor de vijfentwintigste verjaardag van de kandidate.

83. De diocesane bisschop is verantwoordelijk om ook in dialoog met de betrokken vrouwen en rekening houdend met hun individuele situatie en behoeften, te bepalen op welke concrete manier het vormingstraject zal verlopen. Ieder van hen zal de mogelijkheid krijgen om de kennis van deze levensvorm in zijn wezenlijke elementen te verdiepen en om deze op een oprechte en realistische manier met haar eigen geestelijke ervaring en concrete levenswijze te vergelijken.

Men moet ervoor zorgen dat er een nauwe samenhang tussen de onderscheiding van de roeping en het voorbereidend vormingstraject blijft bestaan. De toelating tot het vormingstraject verplicht de kandidate niet om de toelating tot de wijding te vragen en verplicht de bisschop niet om haar tot de wijding toe te laten.

Vereiste kwaliteiten en onderscheidingscriteria

⁸⁹ Cf. Congregatie van Gewijd leven en Gemeenschappen van Apostolisch leven, Instructie *Een nieuw begin maken vanuit Christus. Een hernieuwde inzet voor het Godgewijd leven in het derde millennium* (19 mei 2002), 18.

⁹⁰ Cf. *Wetboek van Canoniek Recht*, can. 1072.

84. Om de kandidate tot de wijding toe te laten, moet zij bekwaam zijn om met verantwoordelijkheidszin de verplichtingen die verbonden zijn aan de wijding⁹¹ op zich te nemen. Haar leeftijd, haar menselijke en geestelijke maturiteit en de waardering die zij geniet in de christelijke gemeenschap waarin zij zich geïntegreerd heeft, zijn daarvoor een toetssteen.

Het is ook een noodzakelijke vereiste dat de persoon nooit getrouwd is geweest en nooit in het openbaar of openlijk in strijd met de kuisheid geleefd heeft⁹².

85. Voor de onderscheiding van de roeping zal men aandacht hebben voor de tekenen die in de aspirante of kandidate positief verwijzen naar haar ware roeping zoals de vanzelfsprekendheid van een intense en levendige spirituele ervaring, de authenticiteit van de beweegredenen die haar leiden naar de wijding in de *Ordo virginum* en het aanwezig zijn van vaardigheden die nodig zijn om in een gewijd leven te volharden.

Met pedagogische wijsheid en volgens het geleidelijkheidsprincipe zal men in de voorbereidingsperiode nagaan of deze tekenen aanwezig zijn en op basis daarvan zal men oordelen of ze tot het vormingstraject toegelaten wordt. Deze tekenen vormen doorslaggevende referentiepunten voor de vorming voorafgaand aan de wijding en voor het definitieve oordeel betreffende de toelating tot de wijding.

86. Om de geestelijke ervaring te verifiëren zal er bijzondere aandacht besteed worden aan:

a) haar persoonlijke relatie met Christus en het verlangen om heel haar wezen gelijkvormig te maken «aan de Heer Jezus in zijn *totale zelfgave*»⁹³ als een liefdevol antwoord op zijn oneindige liefde⁹⁴;

b) het gevoel te behoren tot de Kerk, geconcretiseerd in de deelname aan het leven van de christelijke gemeenschap, ondersteund door een diepe liefde voor de kerkelijke gemeenschap, de viering van de sacramenten en een onbevangen gehoorzaamheid aan de diocesane bisschop;

c) de zorg voor de contemplatieve dimensie van het leven en trouw aan de geestelijke discipline, gebedstijden, gebedsritmes en verschillende gebedsvormen;

d) de inzet voor boetvaardige en ascetische praktijken en geestelijke begeleiding;

e) de interesse om de kennis van de Schrift, de geloofsinhoud, de liturgie, de geschiedenis en het leergezag te verdiepen;

f) de passie voor het Koninkrijk van God die haar ertoe brengt om de werkelijkheid van haar eigen tijd volgens evangelische criteria te interpreteren, en om deze realiteit te beantwoorden met een verantwoordelijkheidsgevoel en een voorkeursliefde voor de armen;

⁹¹ Cf. *Orde van dienst voor de maagdenwijding, Inleiding*, 5 b).

⁹² Cf. *Orde van dienst voor de maagdenwijding, Inleiding*, 5 a) en 5 b).

⁹³ Joannes Paulus II, Postsynodale apostolische exhortatie *Vita consecrata* (25 maart 1996), 65.

⁹⁴ Cf. Joannes Paulus II, *Toespraak tot de deelnemers aan het internationaal congres van de Ordo virginum ter gelegenheid van de 25ste verjaardag van de afkondiging van de ritus*, Rome (2 juni 1995), nr. 4.

g) de aanwezigheid van een alomvattend en globaal inzicht in haar eigen roeping, die getuigt van een realistisch begrip van haar geschiedenis en haar kenmerken – mogelijkheden, grenzen, wensen, ambities, motivaties – en die overeenstemt met de levensvorm van de *Ordo virginum*.

87. Om haar menselijke maturiteit te verifiëren, zal men met de volgende tekenen rekening houden:

a) realistische kennis van zichzelf en een objectief en sereen bewustzijn van haar eigen talenten en beperkingen, samengaan met een duidelijke bekwaamheid tot autonomie en een voldoende en adequate mogelijkheid om verantwoordelijkheid op te nemen;

b) bekwaam zijn om gezonde, serene en edelmoedige relaties met mannen en vrouwen op te bouwen, samengaan met een juist begrip van het huwelijk en het moederschap;

c) bekwaam zijn om seksualiteit te integreren in haar persoonlijke identiteit en om de affectieve energie zo te richten dat ze haar vrouwelijkheid tot uitdrukking brengt in een kuis leven dat voor een bredere geestelijke vruchtbaarheid⁹⁵ openstaat;

d) de werk- en beroepsbekwaamheid waarmee zij op een waardige wijze in haar eigen levensonderhoud kan voorzien;

e) een bewezen bekwaamheid om lijden en frustraties opnieuw te kaderen, alsook om vergeving te geven en te ontvangen als mogelijke stappen naar een volwaardig mens zijn;

f) trouw aan haar gegeven woord en haar opgenomen engagementen;

g) een verantwoord gebruik van haar goederen, van de sociale media en van haar vrije tijd.

88. Als leidraad voor de begeleiding en wanneer men de kenmerken van deze roeping en de vereisten voor de toelating tot de wijding moet vastleggen, zal men de maagdelijkheid voorstellen, vertrekkend vanuit de rijke symboliek van haar Bijbelse fundamenteën, gekaderd in een antropologische visie die sterk op de christelijke openbaring gegrondvest is. Vandaar integreert en bekijkt men de verschillende dimensies van de persoon – de lichamelijke, psychische en geestelijke dimensie – ook in hun dynamische betrokkenheid op de eigen geschiedenis van de persoon en in openheid voor de niet-aflatende werking van de goddelijke genade die haar leidt, begeleidt en sterkt op de weg naar heiligheid.

⁹⁵ « Benedictus XVI bevestigde dat een "ecologie van de mens" bestaat, omdat "ook de mens een natuur heeft die hij moet respecteren en niet volgens zijn grillen kan manipuleren" [*Toespraak tot het Duitse parlement, Berlijn (22 september 2011)*]. In deze zin moeten we erkennen dat ons eigen lichaam ons in een directe relatie plaatst met het milieu en met de andere levende wezens. Ons eigen lichaam aanvaarden als een gave van God is noodzakelijk om de hele wereld te kunnen verwelkomen en aanvaarden als een geschenk van de Vader en als ons gemeenschappelijk huis. Meester zijn van ons eigen lichaam kan zich echter omvormen in een soms subtiële logica van overheersing van de schepping. Het eigen lichaam leren aanvaarden, ervoor zorgen en de betekenis ervan respecteren, is essentieel voor een oprechte menselijke ecologie.

Ook het waarderen van het eigen lichaam als vrouwelijk of mannelijk is nodig om zichzelf te erkennen in de ontmoeting met de andere die anders is. Op die manier is het mogelijk met vreugde de bijzondere gave van de ander, man of vrouw, te aanvaarden, als werk van God de schepper, en daardoor wederzijds verrijkt te worden»: Franciscus, Encycliek *Laudato si'* (24 mei 2015), 155.

Zoals een kostbare schat die God in aarden potten (cf. 2 Kor 4,7) giet, is deze roeping werkelijk een onverdiende gave. Ze raakt de persoon wezenlijk als mens, die steeds weer verlossing nodig heeft en verlangt naar de volle betekenis van haar bestaan. Ze vindt haar oorsprong en haar dynamische kern in Gods genade die met de tederheid en de kracht van zijn barmhartige liefde in de soms complexe en vaak zelfs tegenstrijdige levensomstandigheden werkzaam is om de persoon te helpen de eigenheid en eenheid van haar bestaan te bevatten en haar bekwaam te maken tot volledige zelfgave. In deze context moet men er rekening mee houden dat de oproep om te getuigen van de maagdelijke, echtelijke en vruchtbare liefde van de Kerk voor Christus, niet herleidbaar is tot een teken van fysieke integriteit. Het feit dat ze haar lichaam in volmaakte onthouding bewaard heeft of de deugd van kuisheid op een voorbeeldige wijze beleefd heeft, is van groot belang voor de onderscheiding. Toch is het geen noodzakelijke voorwaarde die bij afwezigheid ervan de toelating tot de wijding onmogelijk zou maken.

De onderscheiding vereist daarom een goed oordeel en inzicht en ze moet individueel uitgevoerd worden. Iedere aspirante en kandidate wordt opgeroepen om haar eigen roeping met betrekking tot haar eigen persoonlijke geschiedenis, in eerlijkheid en authenticiteit voor God en met behulp van geestelijke begeleiding, te onderzoeken.

Beroep doen op deskundigen op psychologisch gebied

89. In de onderscheiding van de roeping en het vormingstraject voorafgaand aan de wijding kan het in sommige gevallen nuttig zijn om beroep te doen op deskundigen in de psychologische wetenschappen⁹⁶. Ook al overstijgen de roeping tot de gewijde maagdelijkheid, als vrucht van een bijzonder gave van God, en haar definitieve onderscheiding, de specifieke deskundigheid van de psychologie; toch kan deze geïntegreerd worden in het algemene kader van onderscheiding en vorming, zowel voor een betrouwbaarder evaluatie van de psychologische toestand van de aspirante of kandidate en haar geschiktheid om haar roeping te beantwoorden als voor verdere hulp bij haar menselijke ontplooiing.

Bij twijfel over de aanwezigheid van een psychische stoornis kan voorzichtig om een persoonlijkheidsonderzoek worden gevraagd.

90. Om een psycholoog te raadplegen, is in elk geval de voorafgaande vrije en schriftelijke toestemming van de betrokkene vereist. Haar eerbaarheid en het recht om haar eigen persoonlijke levenssfeer te verdedigen moeten altijd beschermd worden⁹⁷.

Bij de keuze van de deskundigen die men zal raadplegen, moet men zeker zijn van hun professionele bekwaamheid maar ook van het feit dat zij steunen op een antropologie die openlijk de christelijke opvatting van de menselijke persoon en haar roeping tot het gewijde

⁹⁶ Cf. Congregatie voor de katholieke opvoeding, *Richtlijnen voor het gebruik van psychologische competenties bij de toelating en vorming van kandidaten voor het priesterschap* (29 juni 2008); Congregatie voor de clerus, *De gave van de roeping tot het priesterschap. Ratio fundamentalis Institutionis Sacerdotalis* (8 december 2016), 146-147 en 191-196.

⁹⁷ Cf. Congregatie voor de clerus, *De gave van de roeping tot het priesterschap. Ratio fundamentalis Institutionis Sacerdotalis* (8 december 2016), 194.

leven⁹⁸ deelt. Bovendien moet het beroepsgeheim van de deskundige altijd gerespecteerd worden.

91. Indien de evaluatie de aanwezigheid van een psychische stoornis of een ernstig probleem aan het licht brengt, zal de bisschop bij het onderscheiden van de roeping rekening houden met de aard en de ernst van de stoornis en de manier waarop deze de psyche van de persoon en dus ook het geschikt zijn voor de wijding beïnvloedt.

Vorbereidingsperiode

92. Het doel van de voorbereidingsperiode is verifiëren of aan de essentiële vereisten en de nodige bekwaamheden voor een vruchtbaar vormingstraject in het perspectief van de wijding, voldaan is.

De duur en de concrete wijze waarop deze plaatsvindt, moeten de bisschop, de afgevaardigde en de gewijde vrouwen die in dienst van de vorming staan, toelaten om de aspirante te leren kennen. Tegelijkertijd moet deze periode de aspirante in staat stellen om vertrouwd te geraken met de wezenlijke aspecten van de wijding en de levensvorm van de *Ordo virginum* zodat ze deze kan toetsen aan haar eigen roepingsaanvoelen. Daarvoor moet men gewoonlijk een periode van één of twee jaar voorzien.

93. In dialoog met de bisschop, de afgevaardigde of de gewijde vrouwen die in dienst van de vorming staan, zal de aspirante uitgenodigd worden om haar levensverhaal, haar huidige levenswijze en de redenen die haar bij deze levensvorm brengen, mee te delen.

Van bij de aanvang is het van belang te verifiëren of de aspirante de christelijke initiatiesacramenten ontvangen heeft en nooit gehuwd is geweest. Men dient ook na te gaan of zij nooit openlijk in een staat die in strijd is met de zuiverheid geleefd heeft, met andere woorden of zij voor lange tijd en zichtbaar samengeleefd heeft of in analoge situaties die publiek bekend zijn, vertoefd heeft⁹⁹.

Rekening houdend met de voorafgaande geloofsweg, met de concrete situatie en met de voorbereiding van elke aspirante, kan men een traject van catechese, studie en reflectie over het gewijde leven in het algemeen en over fundamentele aspecten van het christelijke leven aanbieden.

94. Tijdens regelmatige ontmoetingen met de bisschop, de afgevaardigde of de gewijde vrouwen die in de dienst van de vorming staan, zal de aspirante uitgenodigd worden om aan de hand van voorgestelde thema's haar eigen geloofservaring en roepingsaanvoelen te toetsen.

In de geestelijke begeleiding zal ze nog meer mogelijkheden vinden om haar vroegere levenservaringen te vertellen, om de meest pijnlijke en duistere aspecten van haar leven opnieuw te bekijken in het licht van het Woord van God, om processen van innerlijke genezing te beginnen of te bestendigen. Deze zullen haar in staat stellen om de genade van haar roeping op een vrijere en vollere manier te ontvangen.

⁹⁸ «Bij de selectie van specialisten, moet men naast hun menselijke kwaliteiten en vakbekwaamheid, ook rekening houden met hun geloofsprofiel»: Congregatie voor de clerus, *De gave van de roeping tot het priesterschap. Ratio fundamentalis Institutionis Sacerdotalis* (8 december 2016), 146.

⁹⁹ *Orde van dienst voor de maagdenwijding, Inleiding, 5 a).*

Waar het mogelijk is, zal afhankelijk van de concrete situaties, de aspirante de gelegenheid krijgen om andere gewijde vrouwen van de *Ordo virginum* te ontmoeten. Zij kunnen door hun getuigenis het proces van de onderscheiding bevorderen.

Als er meerdere aspiranten zijn, kan het nuttig en zinvol zijn om bijeenkomsten te organiseren waar ze elkaar leren kennen en samen kunnen nadenken. Toch moet men erover waken dat elke aspirante voldoende gelegenheden heeft voor een persoonlijke dialoog met de bisschop, de afgevaardigde of de gewijde vrouwen die in dienst van de vorming staan.

95. Men zal in het bijzonder ook de wijze waarop de aspirante aan het leven van de christelijke gemeenschap deelneemt, beoordelen. Zo kan wat de betrokkene over zichzelf vertelt, samen met de informatie die priesters of andere personen die haar goed kennen meedelen, op de juiste wijze geïntegreerd worden.

Bovendien kan de betrokkene gevraagd worden om documenten van haar studie- en werkloopbaan voor te leggen.

Om de noodzakelijke elementen voor de beoordeling van een persoon die uit een andere vorm van gewijd leven komt te verwerven, zal de bisschop relevante informatie inwinnen bij het instituut of de gemeenschap van herkomst, om op die manier tot een wijs besluit te komen. Bovendien zal de bisschop eisen dat de betrokkene voldoende tijd neemt om het afscheid te verwerken en zal hij zorgvuldig nagaan hoe zij zich in de kerkelijke en sociale context integreert.

96. Als de aspirante er aan het einde van de voorbereidingsperiode om vraagt en als de kennis die de bisschop over haar verworven heeft, hem doet geloven dat zij met succes kan overgaan tot de vorming voorafgaand aan de wijding, zal hij haar toelaten tot het vormingstraject voorafgaand aan de wijding.

Vormingstraject voorafgaand aan de wijding

97. Het vormingstraject voorafgaand aan de wijding heeft een dubbel doel: de christelijke vorming van de kandidaat te versterken en haar de nodige instrumenten aanreiken om de essentiële kennis van de typische elementen en verantwoordelijkheden die met de wijding in de *Ordo virginum* samengaan, te verdiepen.

De duur van het traject en de concrete wijze waarop het verloopt, zullen een effectieve persoonlijke integratie van de verschillende vormingselementen voor elke kandidaat vergemakkelijken, zodat haar beslissing om toelating tot de wijding aan te vragen met voldoende bewustzijn en vrijheid kan rijpen. Gewoonlijk moet men hiervoor een duur van twee of drie jaar voorzien.

Het vormingstraject zal vruchten afwerpen als de kandidaat, terwijl ze de wezenlijke kenmerken van haar eigen roeping tot deze vorm van gewijd leven onder ogen ziet, geleidelijk de nodige vrijheid verwerft om zich iedere dag door ervaring te laten onderrichten en vormen. Dit moet haar in staat stellen steeds beter te weten wat haar talenten en beperkingen zijn. Tevens moet het haar leren wat haar instemming met de werking van de Geest belemmert of bevordert. Ze zal ook leren om in iedere levenssituatie de sprankels van waarheid, schoonheid en goedheid waarin de genade van God werkzaam aanwezig is, op te vangen. Deze fundamentele houding om de werkelijkheid met aandacht, intelligentie en verantwoordelijkheidszin onder ogen te zien, opgewekt en gemotiveerd, door het verlangen

om te groeien in liefde tot Christus, zal haar ertoe brengen om het groeiproces van haar geëngageerde bereidheid voor permanente vorming, ook na de wijding, verder te zetten.

98. Het engagement van de diocesane bisschop, de afgevaardigde en de gewijde vrouwen die in dienst van de vorming staan, zal er in bestaan de kandidate een systematisch overzicht van het charisma en de wezenlijke kenmerken van deze levensvorm aan te bieden, haar te begeleiden bij het versterken en verdiepen van haar geestelijk leven, aandacht te hebben voor hoe zij haar levenswijze, gehoorzaam aan de werking van de Geest, harmoniseert en organiseert. Op deze manier zal men de gegevens die nodig zijn voor de definitieve beslissing over de toelating tot de wijding, verzamelen.

Veelvuldige en regelmatige ontmoetingen met de geestelijke begeleider zullen voor de kandidate een kostbare hulp zijn om te groeien in haar bekwaamheid om het plan van God te onderscheiden, om de vormingsonderdelen te integreren in een doordachte synthese en om de verschillende ervaringen van haar leven, in het licht van het geloof te interpreteren: gebed, werk, kerkelijke relaties en engagementen, familierelaties, vriendschapsrelaties, studie en culturele ontplooiing, caritatieve en sociale inzet, ervaring van haar eigen grenzen en broosheid, ascetische praktijken, enz.

99. Het is van belang dat de kandidate begeleid wordt om structuur en regelmaat aan haar gebedsleven te geven, met daarin, indien mogelijk de dagelijkse deelname aan de eucharistieviering, het getijdengebed, minstens de lauden en de vespers, de overweging van de Heilige Schrift en de Mariaverering. Het doel is vooral om haar te helpen haar liefde voor het gebed te bestendigen en haar vermogen te ontwikkelen om de ritmes van de dag, de week en het jaar in goede banen te leiden, om zo de focus op de ervaring van de dialoog met de Heer te waarborgen¹⁰⁰.

100. Aangezien deze levensvorm in de particuliere Kerk ingebed is, zal de kandidate de band met de kerkelijke gemeenschap cultiveren, zowel door het onderhouden van een netwerk van broederlijke relaties die het gewone weefsel van het dagelijks kerkelijk leven vormen als door zoveel als mogelijk aan de belangrijkste diocesane gebeurtenissen deel te nemen.

Om haar band met de particuliere Kerk te versterken, is het gepast dat de kandidate een adequate kennis verwerft over de geschiedenis, instellingen, spirituele tradities, huidige pastorale keuzes en profetische ervaringen, evenals moeilijkheden die men onder ogen moet zien en wonden die pijn veroorzaken.

Afhankelijk van ieders bekwaamheden, effectieve mogelijkheden en charisma's, kan het engagement om de gemeenschap op te bouwen tot uitdrukking komen in pastorale dienstbaarheid of in een of andere vorm van getuigenis dat haar deelname aan de evangelisatie-opdracht van de Kerk en aan de kerkelijke zending om het menselijke te bevorderen, tot uitdrukking brengt in de sociale en culturele context waarin zij leeft.

101. Om de *Ordo virginum* op een juiste manier te begrijpen, zal de kandidate uitgenodigd worden om de geschiedenis van het gewijde leven en de profetische waarde ervan in de Kerk en de wereld te bestuderen en te overwegen aan de hand van fundamentele teksten: de Heilige Schrift, de patristische traditie, theologische reflectie, met een bijzondere

¹⁰⁰ Congregatie van gewijd leven en gemeenschappen van apostolisch leven, Instructie *Een nieuw begin maken vanuit Christus. Een hernieuwde inzet voor het Godgewijd leven in het derde millennium* (19 mei 2002), 25.

verwijzing naar het tweede Vaticaans Concilie en naar de meest recente documenten van het kerkelijk leergezag.

Bijzondere aandacht zal besteed worden aan de theologische, historische, liturgische, kerkelijke en juridische grondslagen van de eigen levensvorm van de *Ordo virginum*, zodat de kandidaten een diepgaand inzicht in de ritus van de maagdenwijding, haar dynamische structuur en haar kerkelijke betekenis, krijgen.

102. Men moet ook zorgen voor een adequate kennis en assimilatie van de fundamenteën van de christelijke antropologie zodat de keuze voor de wijding kan groeien op basis van een evenwichtig verstaan van de menselijke seksualiteit en affectiviteit, relatiebekwaamheid en vrijheid, zelfgave, offer en lijden. In dit kader kunnen in het vormingsproces ook de bijdragen van de menswetenschappen, in het bijzonder van de psychologie en de pedagogie, gebruikt worden om de kandidate een beter inzicht te geven in relationele dynamieken en menselijke ontwikkeling en, bijgevolg, in haar eigen persoonlijke geschiedenis en in de manier waarop zij relaties met anderen aangaat.

Wanneer haar concrete levensomstandigheden en haar persoonlijke capaciteiten het toelaten, zal de kandidate aangemoedigd worden om cursussen te volgen aan theologische faculteiten, instituten voor godsdienstwetenschappen of andere soortgelijke instellingen. In geen geval mag een adequate theologische voorbereiding op Bijbels, theologisch, liturgisch, geestelijk, kerkelijk en moreel vlak verwaarloosd worden.

103. Mogelijkheden voor onderricht, vorming, uitwisseling van ervaringen met andere kandidaten en gewijde vrouwen aanwezig in het bisdom zullen gestimuleerd worden. Als deze niet aanwezig zijn, zal de mogelijkheid onderzocht worden om relaties op te bouwen voor onderricht en broederlijke uitwisseling met gewijde vrouwen of kandidaten in nabijgelegen bisdommen.

Toelating tot de wijding en het opmaken van de viering

104. Aan het einde van het vormingstraject, zoals afgesproken met de bisschop, zal de kandidate na een zorgvuldige onderscheiding zowel persoonlijk als met de geestelijke begeleider, aan de bisschop haar toelatingsaanvraag voorleggen. Het is wenselijk dat zo'n verzoek met de hand geschreven wordt en dat het verwijst naar het advies van de geestelijke begeleider. De bisschop zal dan de verantwoordelijkheid voor de uiteindelijke onderscheiding op zich nemen.

Daartoe zal hij de nodige informatie verzamelen bij allen die het traject van de kandidate begeleid hebben, met uitzondering van haar geestelijke begeleider. Hij zal in het bijzonder de afgevaardigde, indien hij er een heeft aangesteld, om een gemotiveerd advies over de toelating vragen. De andere gewijde vrouwen die betrokken zijn bij de vormingsdienst, indien die bestaat, zullen bijdragen tot de voorbereiding van dit advies.

105. De toelating tot de wijding vereist morele zekerheid over de authenticiteit van de roeping van de kandidate, het werkelijk bestaan van een maagdelijk charisma en de aanwezigheid van de voorwaarden en vereisten, zodat de kandidate de genade van de wijding kan ontvangen en beantwoorden, en in staat is om een welsprekend getuigenis van haar roeping te geven door erin te volharden en te groeien in de onbaatzuchtige zelfgave aan de Heer en aan haar broeders en zusters.

106. Indien de beoordeling leidt tot haar toelating tot de wijding, zal de bisschop samen met de vrouw die zal gewijd worden, de datum en plaats van de viering bepalen, rekening houdend met de richtlijnen van het pontificaal.

Het is wenselijk dat de gemeenschap op een anticiperende wijze betrokken wordt bij de liturgie van de wijding zowel door hen uit te nodigen om te bidden voor de vrouw die zal gewijd worden als door hen een specifieke catechese over de kenmerken van deze roeping te geven. Tijdens de voorbereiding en het verloop van de ritus, zal men er zorg voor dragen dat men de bijeengekomen gemeenschap binnenleidt in het mysterie van het huwelijk tussen Christus en de Kerk dat gevierd wordt met waardige en ingetogen gebaren, liederen en aanbevolen symbolen.

107. Na de wijding zal deze met bewijsstukken gestaafd worden door de inschrijving in het register van de *Ordo virginum*, waaronder de celebrant, de betrokkene en twee getuigen hun handtekening zullen plaatsen. Het register wordt gewoonlijk bewaard in de diocesane curie. Een certificaat van deze wijding zal aan de gewijde vrouw overhandigd worden. Bovendien is het wenselijk dat de bisschop ervoor zorgt dat de bevoegde parochiepriester van de wijding op de hoogte gebracht wordt zodat hij het in het doopregister kan vermelden.

Permanente vorming

Zorg voor de permanente vorming

108. De zorg voor de permanente vorming vindt haar fundament in de verplichting om de ontvangen roeping steeds dieper te beantwoorden¹⁰¹.

Ze vereist een voortdurende bereidwilligheid om ervaringsgericht te leren, met andere woorden de bereidheid om zich in de dynamiek van het geloof te laten leiden door de Geest, de openheid om de betekenis van de verschillende persoonlijke levensfasen in het licht van het Evangelie te ontdekken en de goedwilligheid om in het kader van de hedendaagse culturele problemen op haar eigen manier verantwoording af te leggen van de christelijke hoop.

De toenemende leeftijd, die gepaard gaat met een verandering van engagementen, relationele contexten en gezondheidstoestand, nodigt de gewijde vrouwen uit om in alle levensfasen de schoonheid en vruchtbaarheid van hun wijding opnieuw te ontdekken door op een passende wijze de inhoud en de benadering van de vorming aan te passen.

Alle dimensies van het leven van de gewijde vrouw moeten erbij betrokken worden: haar identiteit als vrouw in een specifieke culturele en sociale context, haar leerling van de Heer zijn in de pelgrimerende Kerk in de geschiedenis, haar roeping om een bijzonder teken van de echtelijke liefde van Christus en de Kerk te zijn, als gewijde vrouw in de specifieke levensvorm van de *Ordo virginum*.

109. De permanente vorming vereist daarom nederigheid, aandacht, intelligentie, verantwoordelijkheid en creativiteit van elke gewijde vrouw.

¹⁰¹ Congregatie van gewijd leven en gemeenschappen van apostolisch leven, Instructie *Een nieuw begin maken vanuit Christus. Een hernieuwde inzet voor het Godgewijd leven in het derde millennium* (19 mei 2002), 15.

In deze context zijn de specifieke activiteiten van de permanente vorming instrumenten om het persoonlijk verstaan van het maagdelijk charisma altijd meer te verdiepen, om het integreren van hun ervaringen in de totale zelfgave aan de Heer te bevorderen en om de gewijde vrouwen te ondersteunen bij het opnemen van de verantwoordelijkheden die voortvloeien uit hun wijding.

Persoonlijk engagement en gemeenschapsdimensie

110. Het organiseren van een zinvolle permanente vorming vereist het op elkaar afstemmen van de persoonlijke inzet voor de vorming met de gemeenschapsdimensie die eigen is aan de *Ordo virginum*.

Dit veronderstelt dat men de prioriteiten en de meest geschikte middelen voor een degelijke vorming bepaalt, met aandacht voor de noden en charisma's van elk van hen. Tegelijkertijd moeten de vormingstrajecten de ervaring van de gemeenschap die alle gewijde vrouwen in de *Ordo virginum* verenigt, uitdrukken en ondersteunen.

Dit impliceert dat ze op tweevoudig vlak hun medeverantwoordelijkheid opnemen. Iedere gewijde vrouw dient in haar relatie met de bisschop of de afgevaardigde de manier waarop zij haar vormingsverbintenis nakomt te beschrijven en te verifiëren. Alle gewijde vrouwen van het bisdom dienen samen met de bisschop of de afgevaardigde, een gemeenschappelijk vormingsprogramma dat specifiek is voor de gewijde vrouwen van de *Ordo virginum*, te bepalen, uit te voeren en te evalueren.

111. Voor dit tweede aspect zullen de bisschop of de afgevaardigde, rekening houdend met de concrete omstandigheden, bijeenkomsten en vormingsinitiatieven voor alle gewijde vrouwen organiseren. Zij waarderen daarbij de bijdrage die ieder van hen kan leveren aan de planning, organisatie, realisatie en noodzakelijke evaluatie. Om continuïteit en structuur aan deze uitoefening van medeverantwoordelijkheid te geven, kan de bisschop met de gewijde vrouwen afspraken maken over de manier waarop een dienst of een team voor de permanente vorming, als uitdrukking van de dienst aan de gemeenschap, kan opgericht worden.

Men zal ook met zorg maatregelen treffen om gewijde vrouwen die omwille van hun hoge leeftijd, gezondheid of andere ernstige redenen, moeilijk of helemaal niet aan de vormingsbijeenkomsten kunnen deelnemen, er toch bij te betrekken.

Wanneer er slechts één gewijde vrouw in het bisdom aanwezig is, of wanneer hun aantal zeer klein is, kan men, als de betrokken bisschoppen ermee instemmen, gemeenschappelijke vormingsinitiatieven met de gewijde vrouwen van de naburige bisdommen plannen.

De gewijde vrouwen kunnen voor hun vorming ook rekening houden met andere initiatieven en activiteiten die in de christelijke gemeenschap voorhanden zijn. Ze kunnen ook gebruik maken van goedgekozen vormingskansen in hun sociale en professionele context.

Aanbevelingen over inhoud en methode

112. De specifieke vormingsprogramma's voor de gewijde vrouwen in de *Ordo virginum* moeten met pedagogische deskundigheid opgesteld worden. Ze zullen zowel bestaan uit een grondige studie van de fundamentele thema's van het christelijk leven, in het bijzonder van deze thema's die behoren tot de kern van deze vorm van gewijd leven; als uit een nadenken

over de vragen die uit de actualiteit opduiken en die een ernstige evangelische onderscheiding vereisen.

Deze programma's zullen de studie van de Heilige Schrift, de theologie en de dynamieken van het geestelijk leven verdiepen, en ook aandacht hebben voor het leergezag en de pastorale richtlijnen van de diocesane bisschop en de paus.

Het is belangrijk dat de intellectuele dimensie van de vorming niet geïsoleerd maar goed geïntegreerd wordt in de groei van het leven volgens de Geest en dat ze voortdurend gestimuleerd en geverifieerd wordt ten opzichte van de bekwaamheid om broederlijke relaties op te bouwen en te onderhouden.

Daarom dient men ervoor te zorgen dat ontmoetingen en vormingsinitiatieven voor de gewijde vrouwen mogelijkheden voor echte geloofsuitwisseling en wederzijdse steun worden. Het vormingsprogramma zal ook door het gemeenschappelijk gebed ondersteund worden. Ook zal de pedagogische dimensie met betrekking tot de relationele dynamieken binnen de *Ordo virginum* niet verwaarloosd worden. Gastvrijheid en wederzijdse waardering, welwillendheid en het verstandig omgaan met spanningen en conflicten die zich voordoen, zodat deze groeimogelijkheden kunnen worden, zullen gestimuleerd worden.

113. De vormgeving van de vormingsbijeenkomsten en activiteiten kan gebeuren aan de hand van lessen en conferenties, uitwisseling van ervaringen, beluisteren van getuigenissen, leesgroepjes, seminaries, retraites of geestelijke oefeningen, Bijbelweken, pelgrimstochten, culturele verruiming, enz.

De diocesane vormingsprogramma's kunnen aangevuld worden met interdiocesane vormingsbijeenkomsten en activiteiten, in het bijzonder deze die georganiseerd worden door de gemeenschapsdiensten die permanent gevestigd zijn in een bepaalde groep van particuliere Kerken, met de goedkeuring van de betrokken bisschoppenconferenties en van de vertegenwoordigers van de bisschoppen voor de respectievelijke *Ordo virginum*, indien ze zijn aangesteld. Bij de planning, realisatie en evaluatie van deze evenementen, moet de medeverantwoordelijkheid van alle gewijde vrouwen van deze bisdommen aangemoedigd worden.

Besluit

114. De Heer Jezus verzamelde alle volkeren tot één Kerk en verenigde hen mystiek door echtelijke liefde. Dit wonderlijk mysterie dat zich effectief in de eucharistieviering voltrekt, is het fundament van de eenheid en heiligheid van de Kerk, van haar universele zending en van haar vermogen om iedere menselijke ervaring en cultuur door de verkondiging van het Evangelie nieuw leven in te blazen. Bij het overwegen van dit mysterie, erkent de Kerk de heropleving van de *Ordo virginum* als een geschenk van de Geest dat ze met dankbaarheid aanvaardt.

Voorafgegaan en ondersteund door de genade van God, worden de vrouwen die deze wijding ontvangen, geroepen om in gehoorzaamheid aan de Heilige Geest te leven, om de omvormende kracht van het Woord van God te ervaren, die van zoveel verschillende vrouwen een gemeenschap van zusters maakt. Ze worden ook geroepen om het Evangelie van de verlossing met hun woorden en hun leven te verkondigen, om het beeld van de Kerk als Bruid, alleen levend voor Christus de Bruidegom, te worden en om Hem in de wereld aanwezig te brengen.

Ze kijken naar Maria, de perfecte icoon van de Kerk, als naar de richtinggevende ster op hun weg. De Kerk vertrouwt hen toe aan haar moederlijke bescherming.

115. Wij prijzen U,
Maagdelijke Moeder Gods,
Vrouw van het verbond,
van de verwachting en de vervulling.
Wees de moeder en lerares van de gewijde maagden
opdat ze zoals U vreugdevol het Evangelie mogen ontvangen
en daarin, iedere dag opnieuw, nederig en vol verwondering,
de heilige oorsprong van hun echtelijke roeping mogen ontdekken.

Maagd van de maagden,
verzegelde fontein, poort van de hemel,
beziel en begeleid onze zusters
opdat zij de gave van geestelijke onderscheiding mogen ontvangen,
en opdat ze als pelgrims in de geschiedenis
de innerlijke kracht van de profetie
vrij en moedig, teder en vastberaden, mogen beleven.

Vrouw, vol van genade, overlopend van liefde,
Maagd die Kerk wordt,
zegen hun weg opdat de hoop hun geest verlicht
open hun hart door hen stap voor stap te leiden.
Moge het geloof hun handen krachtig en creatief maken
opdat hun leven vruchtbaar wordt.
Mogen zij door hier en nu het Rijk Gods te anticiperen
het volk van God opwekken en opbouwen
door met allen de koninklijke, profetische en priesterlijke zending te delen.

Wij loven U gezegende,
vrouw van het Magnificat,
moeder van het levende Evangelie.
Voor deze zusters bidden wij tot U:
laat hen meezingen in uw lied,
laat hen mee bewegen in uw dans,
opdat zij het Lam volgend overal waar het gaat,
ook ons zouden kunnen begeleiden met brandende lampen
naar het eeuwig bruiloftsmaal
naar de uiteindelijke, nooit eindigende omhelzing van de Geliefde.

(Goedgekeurd door de Heilige Vader tijdens de audiëntie van 8 juni 2018)

Vaticaanstad, 8 juni 2018

Plechtigheid van het Heilig Hart van Jezus

João Braz Card. de Aviz
Prefect

+ José Rodríguez Carballo, O.F.M.
Aartsbisschop Secretaris
